ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 17 maart 2012

HISTORIE
3
Stranding
M.S. Magdalena

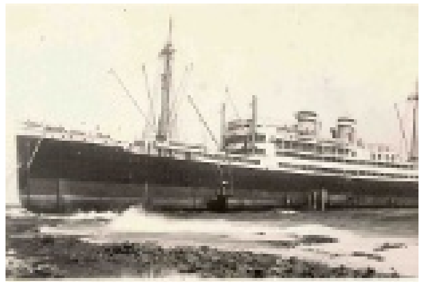

REPORTAGE
5
Renovatie
Fleur de Marie

INTERVIEW
10
Carmabi timmert
aan de weg

Reskate Agrikultura:

'Gaan voor kwaliteit'

Eind 2010 besteedde de Ñapa aandacht aan een geheel nieuw project dat van start ging: Reskate Agrikultura. Reskate Agrikultura biedt naschoolse opvang in de vorm van huiswerkbegeleiding, gecombineerd met landbouw, veeteelt en visserij en is bedoeld om jongeren met probleemgedrag op te vangen.

Tekst: Marja Berk Foto's: Ken Wong

Spinazie plukken tijdens de naschoolse opvang. "Tuinieren is goed voor de gezondheid, het geeft innerlijke rust."

Het betreft minderbedeelde jeugd, jongeren uit ontwrichte en/of arme gezinnen of kinderen uit een internaat. Bij de start werd een projectplan opgesteld met een variëteit aan activiteiten die bijdragen aan de vorming van het kind, hun vaardigheden op sociaal terrein en creativiteit. Hoe loopt het met dit project en wat zijn de toekomstverwachtingen?

Bij binnenkomst vallen direct rechts de moestuinen op, maar het grote terrein biedt nog veel meer mogelijkheden.

Initiatiefneemster en projectcoördinator Magali Maria vertelt er graag over hoe de vlag er nu in maart 2012 voor staat. "We boeken vorderingen, zeker wat betreft de gedragingen van de kinderen", zegt ze. "Om eerlijk te zijn hebben we een en ander gesplitst en bestaat ons project uit drie categorieën, kinderen met een minderwaardigheidscomplex, agressieve en gewelddadige jongeren en jongeren die 's middags alleen thuis zijn omdat de ouders werken. Zij ervaren geen controle op hun gedrag en worden dus niet gestuurd. Maar het merendeel van de kinderen vertoont zeer agressief en gewelddadig gedrag", verzucht Maria.

Maria heeft een jarenlange ervaring met kinderen, deed ook de opleiding SPH (sociale hulpverlening) en weet dat het een gebrek aan opvoeding is, waardoor de kinderen doen wat zij doen. Het gaat om jongeren tussen de zeven en zeventien jaar en Maria en haar team, dat bestaat uit professionele begeleiders, past ervoor om te streng op te treden.

Te weinig

"Dat helpt niet. Je moet je verplaatsen in de situatie van het kind en op die manier uitvinden waarom zij bepaalde dingen doen, waarom ze zo agressief zijn." Ze spant zich er enorm voor in om elk kind individueel goed te leren kennen, zodat ze in staat is zich in het kind te verplaatsen. Dat is een hele klus; zij biedt ondersteuning aan twintig kinderen, inclusief huiswerkbegeleiding. "Maar dat is eigenlijk te weinig. Er is hier plaats voor zestig kinderen."

Waarom worden er dan maar twintig kinderen opgevangen? Het antwoord is kort maar krachtig: "We krijgen maar voor twintig kinderen subsidie van de overheid." Ai... Te weinig dus. Dit betekent dat veel kinderen niet terecht kunnen op Plantage Kam, het grote terrein op Noord Scherpenheuvel. Een gemiste kans, omdat juist deze opvang de kinderen dichtbij de natuur brengt en hen een ander en beter leven leert kennen. De wachtlijst is dan ook lang. Er wordt prioriteit gegeven aan hoge normen en waarden, liefde en respect voor de naaste, vrede na te streven en de zelfbeheersing te bevorderen. Dit alles met de bedoeling geweldloze burgers af te leveren in onze maatschappij.

Een tocht over het terrein laat veel groenten zien die door de kinderen zelf worden gekweekt: warmoes, ananas, bananen, pompoenen, zoete aardappelen, paprika. 'Organic Planting' is het devies. "Bezig zijn met de natuur helpt om mentaal uit rusten", aldus Maria. En dat is natuurlijk waar. Wie in zijn tuin bezig is, vergeet even de dagelijkse zorgen. Tuinieren is goed voor de gezondheid, het geeft innerlijke rust.

Bij de kinderen van Magali Maria werkt dat niet anders. Zelfs 'haar' kinderen met adhd blijken heel goed te kunnen functioneren tijdens het planten van de gewassen. Niet in het minst omdat zij ook leren op hun beurt te wachten, enthousiast naar de volgende ronde toeleven.

De groenten worden door de kinderen zelf verkocht tijdens een bazar. Of er wordt een maaltijd van gekookt, die zij mee naar huis krijgen. "De kinderen vinden het heel leuk om te doen en ik merk dat het hen bij hun ontwikkeling helpt. Maar we zijn gestart met het probleemgedrag. Het gebeurde wel dat kinderen de hark of de schop gebruikten als wapen bij een ruzie. Dat kan natuurlijk niet. Het heeft zo'n drie maanden geduurd voordat wij ze met het gereedschap konden laten werken. Het gaat nu goed omdat we elk kind zijn verantwoordelijkheid hebben gegeven en ieder een eigen taak heeft. De één is verantwoordelijk voor het planten, de ander weer voor het oogsten. Zo is er een taakverdeling ontstaan en dat werkt goed."

Geduld

Er is, door het geduld van het hele team, een eenheid ontstaan. Op school en door de omgeving wordt er een verandering bij de kinderen opgemerkt. "We krijgen soms brieven van ouders, wat het project voor hen betekent", zegt Maria enthousiast. "Ze vragen zich dan af wat we met de kinderen hebben gedaan, omdat ze zo zijn veranderd. Sommige kinderen zijn zelfs van de medicijnen af."

Medicijnen? Er zijn nogal wat kinderen in haar project die bij een psychiater lopen en medicijnen krijgen toegediend tegen agressie of nervositeit. Onder begeleiding van Reskate Agrikultura kunnen zij op enig moment afstand doen van die medicijnen. Maar beklijft het? Wat gebeurt er met de kinderen zodra zij meer moeten integreren in de maatschappij?

Maria: "We zorgen ervoor een goede samenwerking te hebben met de ouders, juist omdat veel problemen door de thuissituatie zijn ontstaan. Dat wordt vaak ontkend, ouders willen daar vaak niet aan, maar dat is toch echt zo. Door de ouders goed te betrekken bij oorzaak en gevolg zien ze in dat het ook anders kan en ook eigenlijk zo moet." Magali Maria neemt het de mensen niet kwalijk. "Veel ouders zijn gedwongen twee, drie banen te nemen om het hoofd boven water te houden. Zowel de vader als de moeder. Dat gaat ten koste van die kinderen, er blijft geen tijd over om aandacht aan hen te besteden."

"In beslag genomen door de dagelijkse zorg, schieten die kinderen er vaak bij in. Dan volgt het stadium dat het kroost een moment bereikt dat het geen aandacht meer vraagt. Ze krijgen het toch niet. Het gevolg is dat het straatkinderen worden, losgeslagen en zonder enig besef van normen en waarden."

Vuile was

Daarom is die betrokkenheid van groot belang, maar er zijn ook ouders die niet willen dat de vuile was buiten wordt gehangen. Deze categorie houdt de kinderen dan thuis: er komen te veel problemen met hun kind naar de oppervlakte. "Dat is natuurlijk vreselijk voor die kinderen, want die hebben hier al een heel leuke ervaring achter de rug en dan mogen ze niet meer. Gelukkig is dat niet in alle gevallen, hoor", benadrukt Maria. "Er zijn ook ouders die dankbaar zijn en open staan voor verandering."

Kinderen die bij haar worden opgevangen komen niet uit één specifieke wijk. Het speelt van Westpunt tot Fuik. Kinderen met ouders, of wezen die in een internaat verblijven.

Magali Maria wordt regelmatig geconfronteerd met schrijnende gevallen. Kleine meisjes die voor het gezin moeten koken, jonge kinderen die het leven niet meer zien zitten. Haar team is alert en gaat de dialoog aan. "Het blijkt dan dat die kinderen ervan overtuigd zijn dat er door niemand van ze wordt gehouden. Het is te triest voor woorden."

Maria springt ook in wanneer er kinderen zijn die niet naar Reskate Agrikultura gebracht kunnen worden. De oorzaak ligt in het feit dat er geen auto betaald kan worden, of er is geen geld voor benzine. "Ik haal ze dan zelf op, maar het komt steeds vaker voor. Wat dat betreft zit ik een beetje met mijn handen in het haar; ik kan zelf geen bus betalen om dat wat beter te coördineren." Ze is dan ook op zoek naar sponsors, die zich het lot van de kinderen aantrekken.

Sponsor

Er is echter één sponsor die haar problemen onderkent, de stichting Bista Pa Otro, gevestigd in Nederland. Een toelichting:
'De stic hting heeft ten doel om sociale en educatieve projecten voor de jeugd op Curaçao op te zetten dan wel te onder steunen, om op die manier een bijdrage te leve - ren aan de ontwikkeling op sociaal en maatsc happelijk gebied. U kunt dan denken aan diver se (kleinsc halige) projecten die vallen onder de doelstelling van de stichting om zo de jeugd de mogelijk - heid te bieden om betrokken te raken bij de samenleving.'

Deze stichting maakt het voor Maria mogelijk een nieuw gebouw met keuken neer te zetten; de fundering ligt er inmiddels. En het is geen overbodige luxe. Het geheel op Noord Scherpenheuvel verdient meer aandacht, ook in de vorm van huisvesting en materiaal. "We hebben ook plaatsmateriaal nodig voor het afbakenen van de moestuinen. Het terrein is groot, maar er wordt maar een deel van gebruikt. Het ontbreekt simpelweg aan geld om dat materiaal aan te schaffen."

Andere functie

Project Reskate Agrikultura heeft nog een andere functie. Ouders die hun kinderen zelf weer ophalen leren elkaar kennen en praten onderling met elkaar over het project. "Wanneer ze het enthousiasme van de kinderen zien en ze wisselen ervaringen met elkaar uit, zijn ze bereid zelf ook de handen uit de mouwen te steken door bijvoorbeeld te helpen bij de maaltijden."

Dat is een gewin, maar het leidt helaas ook tot een ander facet. "Door hun enthousiasme vertellen ze het vaak verder. Jammergenoeg wordt daardoor de wachtlijst steeds langer en ik kan er nog maar steeds twintig opvangen."

Inmiddels is er een beleidsplan voor het jaar 2012/2013 geschreven waarin ook de samenwerking met de ouders wordt benadrukt en uitgelegd waarom het tuinieren voor de kinderen zo belangrijk is. Vooral de reden waarom Organic Planting zo belangrijk is, komt aan bod. Maria verduidelijkt: "Geen kind is hetzelfde, maar sommige kinderen zijn opvallend actiever of agressiever dan anderen. Er wordt soms gesuggereerd dat voeding hiervan de oorzaak is. Vers en onbespoten fruit en groenten kunnen een gunstig effect hebben op hyperactieve en agressieve kinderen, vandaar dat wij deze manier van landbouw zo belangrijk vinden."

Ook veeteelt staat op het programma. Maria wil de kinderen in staat stellen op een goede manier om te gaan met dieren, waaronder pluimvee. "Scharreleieren rapen is een leuke bezigheid en zo krijgen ze er ook verantwoordelijkheden bij die onontbeerlijk zijn voor een goede ontwikkeling."

Maria heeft een toekomstbeeld: "Ik ga niet voor kwantiteit maar voor kwaliteit, hoe triest ik het ook vind dat er geen geld is om meer jongeren bij te staan. Maar de kinderen die ik nu begeleid, krijgen de volste aandacht en begeleiding. Ik doe mijn uiterste best hen te laten uitgroeien tot een volwaardig lid van de maatschappij. Waarin ze zich kunnen handhaven en waarin ze een toekomst hebben. Ik doe wat ik moet doen om hen die kans te geven."

Meer informatie: www.reskate-agrikultura.org

Magali Maria tussen de reusachtige, onbespoten, organische warmoes.

Magali Maria houdt een oogje in het zeil tijdens het huiswerk maken.

ÑAPA 2012
Nr. 11

INHOUD

1
Reskate Agrikultura
2
Spotlight
3
Stranding
M.S. Magdalena
4
Gezondheid
5
Renovatie
Fleur de Marie
6
Culturele agenda
7
Surinaamse rug,
Joodse buik
8
Varia
9
Eten & Drinken
10
Carmabi timmert
aan de weg
11
Business columns
12
Business rubrieken
13
In bedrijf
14
Occupy en de financiele instellingen (slot)

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:

Ingemara Bak
Marja Berk
CVF
Monique Casimiri
Verele Ghering
Hans de Haan
Margot Hack
Bob Harms
François van der Hoeven
Lennart Huijsen
Erik van Kampen
Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Gofrie van Lieshout
Helma Maduro-Molhuijsen
Mirayma Martina-Hart
Fred Mendez Chumaceiro
Peter Onvlee
Jan de Ruijter
Hans Vaders
May Voges
Ken wong
Karin Wooning

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Kostenbesparing in de gezondheidszorg

'Preventie is de oplossing'

Het is al weer een paar maanden terug dat ik mijn bacheloropleiding afrondde waarbij ik onderzoek deed naar de ontwikkeling van de kosten van de gezondheidszorg op Curaçao in vergelijking met het buitenland. Een onderzoek waarvan ik veel heb geleerd, maar nog belangrijker, waardoor ik de kans kreeg om meerdere keren een presentatie te houden. Nu sta ik weer voor een presentatie, aanstaande woensdag tijdens de maandelijkse 'lunch meeting' van Adeck (Asosashon Di Empresa Chikí Kòrsou). In het kader hiervan wilde ik enkele onderzoeksfeiten en -resultaten delen met de Ñapa-lezers met als doel u bewust te maken van het belang van preventie in ons leven, want preventie is uiteindelijk de enige oplossing.

Tekst: Mirayma Martina-Hart

Wereldwijd wordt geconstateerd dat de gezondheidszorgkosten in een sneller tempo stijgen vergeleken met de totale economische groei. Vrijwel alle landen ervoeren de afgelopen jaren dus niet alleen een verhoging in de uitgaven van de gezondheidszorg an sich, maar ook een verhoging ten opzichte van het BBP (Bruto Binnenlands Product). Statistische cijfers wijzen ons dat de kosten van de gezondheidszorg op Curaçao in 2007 13 procent van het BBP bedroegen, wat meer is dan in Nederland met 9,8 procent en wat minder dan in de Verenigde Staten met een BBP van 16 procent.

We hebben nu twee alternatieven. We kunnen wachten en kijken wat de overheid zal doen om de kosten van de gezondheidszorg te beheersen, of we gaan samen zelf aan de slag om veranderingen te bewerkstelligen inzake onze eigen gezondheid. Dit kunnen we onder meer doen door informatie te verstrekken. En mensen moeten aangespoord worden om een bewuste en gezonde levensstijl te hanteren. Dit is wat ik zelf ook heb gedaan.

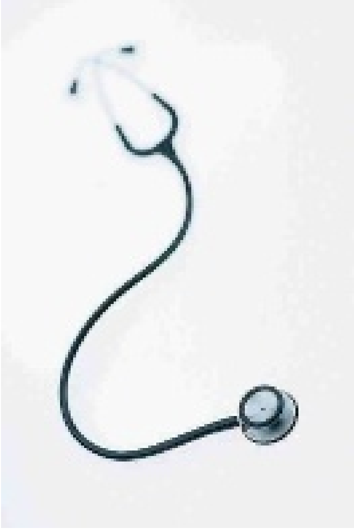

Het begon allemaal bij het schrijven van mijn scriptie ter afronding van mijn studie 'Bachelor of science in Accounting' aan de University of Curaçao (de voormalige UNA), gericht op de gezondheidszorg van Curaçao. Mijn onderzoek richtte zich namelijk op de factoren die bij kunnen dragen tot het beheersen en besturen van een structureel preventieplan binnen de GGD teneinde in de kosten van de gezondheidszorg op Curaçao een daling te kunnen realiseren. Ik koos ervoor om het beleid van de GGD te belichten, omdat de GGD een cruciale rol speelt voor wat betreft de handhaving en bevordering van de volksgezondheid, en in het bijzonder de 'preventie'.

Deze scriptie heeft mij de mogelijkheid gegeven om los te komen van de gedachte dat er een medicijn is voor elke kwaal en elke pijnscheut. Zodra ik nu iets voel, maak ik een analyse van wat ik heb gegeten en gedronken of wat ik heb gedaan dat mijn lichaam me dit signaal geeft.

Kosten
Onderzoek geeft een duidelijke aanwijzing dat de kosten van de gezondheidszorg op Curaçao onbeheersbaar dreigen te worden. In 2009 werden de totale gezondheidszorgkosten geschat op 671.830.930 gulden (bijna 672 miljoen gulden). Vanuit mijn onderzoek werden verschillende factoren naar voren gebracht die dit fenomeen van stijgende kosten in de gezondheidszorg verklaren. Hieronder volgen enkele factoren:

- Het ontbreken van een goede integratie in de organisatie van de gezondheidszorg op Curaçao, waardoor onder meer onvoldoende samenwerking bestaat tussen de verschillende 'spelers' in de gezondheidszorg.
- Het niet gekoppeld zijn van de informatie aan een centraal systeem, waardoor het zeer moeilijk wordt om enige controle uit te oefenen.
- Het ontbreken van adequate en up-to-date gegevens, waardoor de toegankelijkheid tot de registratie en het uitvoeren van een grondige analyse van het gezondheidssysteem ernstig bemoeilijkt wordt.
- Chronische ziekten spelen een dominante rol in de kostenontwikkeling.
- Preventie krijgt niet de nodige aandacht binnen de gezondheidszorg, waardoor er een grotere vraag naar gezondheidszorg ontstaat.

Preventie
Het laatste punt kunnen we aan de hand van cijfers bevestigen. In 2009 werd van de bijna 672 miljoen gulden maar 840.761 gulden (ongeveer 0,1 procent van de totale kosten gezondheidszorg) in preventie geïnvesteerd. En daar tegenover werd door lokale zorgverzekeraars ongeveer 90 miljoen gulden besteed aan medische kosten. Zeker een zeer droevige situatie.

Chronische ziekten
Een andere factor voor de stijgende kosten in onze gezondheidszorg was de dominante rol die chronische ziekten spelen in de kostenontwikkeling. Als bijvoorbeeld naar de vergelijkbare cijfers van de Verenigde Staten wordt gekeken, dan blijkt dat 1,7 miljoen Amerikanen jaarlijks overlijden aan chronische ziekten. Verder lopen meer dan 125 miljoen Amerikanen rond met chronische ziekten. Nederland ervaart dat er elk jaar 40.000 nieuwe gevallen van chronische ziekten bijkomen. Op Curaçao zijn er geen recente gegevens, maar het Statistisch Overzicht van de gezondheid Curaçao 1996 - 2000 laat ons wel duidelijk zien dat in de 'Top 10' van doodsoorzaken één of meerdere vormen van chronische ziekten staan. En het ergste hiervan is dat we meestal denken dat er we gewoon niets aan kunnen doen omdat we deze ziekten simpelweg hebben 'geërfd' van onze voorouders. Terwijl tijdens mijn onderzoek door verschillende deskundigen bevestigd werd dat de oorzaak van chronische ziekten kort gezegd schadelijk gezondheidsgedrag betreft. In het bijzonder tabaksgebruik, gebrek aan fysieke activiteiten en slechte eetgewoonten. Dus als we hierbij even stil staan kunnen we concluderen dat door kleine veranderingen aan te brengen in het voedingspatroon en het stimuleren van lichamelijke activiteiten gedurende een langere periode, grote positieve invloed op de gezondheid van elk individu zou kunnen hebben.

Kosten
Door het toepassen van preventie-interventies kan een belangrijke bijdrage geleverd worden aan de bevordering van de volksgezondheid, met als gevolg lagere medische kosten. Het is daarom noodzakelijk en van groot belang om een goede evaluatie te verrichten van de bestaande en nieuwe preventie-interventies. Tijdens mijn onderzoek werd door verschillende andere internationale onderzoeken steeds weer bevestigd dat bij het investeren in preventie de baten de kosten dekken, hoewel de effecten voor de gezondheid meestal niet direct duidelijk zichtbaar zijn.

Er moet meer aandacht besteed worden aan de educatie van de bevolking, waarbij een nieuwe leefstijl aangeleerd zou moeten worden. Om dit te bereiken moet de overheid zich meer gaan richten op individuele preventie waarbij de burger centraal dient te staan. Hierbij zou meer aandacht besteed moeten worden aan onze directe omgeving zodat, waar we ook naar toe gaan, we overspoeld worden met informatie over het handhaven van een gezonde levensstijl.

Levensstijl
Een ander punt dat naar voren kwam is dat in de toekomst het gesprek tussen de zorgvrager (patiënt) en hulpverlener zich meer moet gaan richten op het toepassen van een eigen gezonde levensstijl.

Mirayma Martina-Hart geeft het goede voorbeeld.

Naast die in Nederland en de Verenigde Staten werd de situatie van de gezondheidszorgkosten in Barbados en Singapore geanalyseerd. Singapore wordt erkend als een land met één van de meest succesvolle gezondheidssystemen ter wereld. Hun filosofie is het tot stand brengen van een gezonde bevolking door gebruik te maken van een preventiebeleid dat preventieve gezondheidsprogramma's bevat gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl. En daarnaast is iedere bewoner aansprakelijk voor zijn eigen gezondheid en (belangrijker nog) voor zijn eigen medische kosten.

Besparing
Een eenvoudige rekensom laat zien dat preventie de enige redding is om de astronomische kosten in de gezondheidszorg te beheersen. Laten we bij wijze van voorbeeld de diabetici bekijken. Volgens schatting van de GGD hebben tussen de 20.000 en 30.000 mensen op Curacao diabetes type I of II. Stel dat door een gedegen preventiebeleid 1 procent van deze groep (1 procent van 30.000 mensen is 300 mensen) vermindering bemerkt in lichamelijke klachten. Als een diabeet 10 gulden per dag zou kosten (en dat is heel weinig omdat al snel door medicatie, interventie, postoperatieve en paramedische zorg de kosten al gauw oplopen tot enkele honderden guldens per dag), dan zou het betekenen dat er per dag 3000 gulden bespaard wordt. Dat is 90.000 gulden per maand en ruim een miljoen gulden. Stelt u zich voor dat 10 procent van deze groep een gezondere levensstijl zou aannemen. Dan hebben we het niet over mensen met andere aandoeningen, laat staat mensen die niet ziek zijn, die door een betere levensstijl langer gezond zouden blijven.

Waar wachten we op?!

De presentatie is bij Breezes Curaçao Resort van 12.00 tot 14.00 uur
Reserveren kan door een mailtje sturen naar inf o@ adeckcuracao.com, of bel 868-0790.
Bijdrage: 37 gulden.
Voertaal: Papiaments.

Foto van de week

Waar zou je iedere morgen in je tuin dit soort tafereeltjes kunnen zien? Ze maken wel iedere morgen veel lawaai, maar het is een mooi gezicht...

Deze foto werd ingezonden door Wil Neef.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Spoken

Monique Casimiri

Ik zie een berichtje voorbij komen op Facebook over een dochter die een ouijabord wil aanschaffen. De reacties liegen er niet om. Niet doen. De meesten geven aan er vroeger één gehad te hebben, er niet in te geloven, maar toch om het niet te doen.
Ik woon in nuchterland. De mensen hier geloven niet in dat soort dingen. Ik heb wel eens iets geroepen op mijn werk, maar het werd afgedaan als grote onzin. Behalve door die ene collega die iets van Indisch bloed in zich heeft zitten.
In mijn pubertijd deed ik er niet veel mee. Zo'n ouijabord hadden wij thuis niet. We maakten het zelf. Allemaal kaartjes met daarop de letters van het alfabet, een ja- en neekaart en een glaasje. Ik geloof dat ik niet één keer mee heb gedaan. Veel te eng vond ik het. Stel je toch eens voor dat dat glas echt vanzelf zou gaan bewegen.
Wel hebben we spookhuizen bezocht en veel spookverhalen verteld aan elkaar. Altijd diep in de nacht. Meestal met de nodige drank op. Die verhalen deden mij veel. Het verhaal over de Caracasbaaiweg, dat daar een man lifte, en als je die geen lift zou geven, dan zat hij ineens in je auto en kreeg je een ongeluk. Jarenlang heb ik niet door de achteruitkijkspiegel durven kijken op de Caracasbaaiweg. Stel je voor dat hij er zou zitten.
Of die non op Barbarabeach. Dat zij om 12 uur 's nachts op de trappen van het strand zou staan met haar hoofd in haar handen. En toen zaten wij in een weekendhuis aan het Spaanse water. En we gingen varen. Om 12 uur precies, midden in de nacht voeren wij voor Barbarabeach langs. Ik ben nog nooit zo bang geweest als toen. Ik was ook nog nooit zo blij toen we weer terug waren bij het weekendhuis. Heb geen oog dicht gedaan die nacht.
Spookhuizen bekijken had ik beter bekeken. In die tijd was ik van onze vriendengroep één van de weinige met een rijbewijs. Als en of we gingen kijken bij een spookhuis, had ik dus zelf in de hand. Voelde ik mij op dat moment niet lekker of veilig genoeg, dan had ik geen zin. Ik had het rijbewijs, dus ik bepaalde. We zijn er weleens geweest, maar meestal overdag. Aan de ene kant vond ik de verhalen doodeng, aan de andere kant fascineerden ze me enorm. Moest ik het nou geloven of niet? Is er meer na het leven op deze wereld? Ik wil dat wel graag geloven.
Dan wil ik wel graag komen spoken, maar alleen bij mensen die er niet bang voor zijn. Of bij mensen met wie ik nog een appeltje te schillen heb. Ik zal ze in ieder geval in Nederland een ander inzicht geven in het hiernamaals. Niks geen ouijaborden, gewoon met die glazen schuiven. Aan tafel bij het eten, even ruilen mensen. Niet moeilijk doen, niet allerlei mediums bellen, gewoon even aan de buurvrouw vragen, je weet wel, die uit Curaçao komt. Die kan jullie helpen. Vertellen dat het heel gewoon is en dat ze zich geen zorgen hoeven te maken. Hooguit bij het wegrijden. Als er een lifter staat.

Scheepsramp anno 1934

'De stranding van het M.S. Magdalena'

Op 13 januari dit jaar liep het grote cruiseschip Costa Concordia in Italië op een rots, scheurde open en kapseisde. We hebben deze ramp dankzij de moderne communicatiemiddelen van nabij kunnen meebeleven. Op internet waren uitgebreide fotoreportages te zien. Hoe anders ging dat vroeger. Het bericht van de stranding hoorde of las je vaak later en foto's ervan zag je meestal niet. Iets dergelijks overkwam Curaçao in 1934.

Tekst: François van der Hoeven

Op 8 februari strandde het middelgrote Duitse passagiersschip de S.S. Magdalena bij Klein Curaçao.
Op 10 februari maakte de Amigoe er voor het eerst melding van. Het weekblad wijdde er in februari, maart en april vijf maal vrij korte berichten aan. In juni volgde het laatste bericht.
Een radio-omroep had Curaçao in 1934 nog niet, de eerste kwam drie jaar later, in 1937.

De S.S. Magdalena van de Duitse HAPAG-lijn werd in 1928 te water gelaten. Het schip van 9829 ton was gebouwd voor de Zuid Amerika Service. Hoewel de Magdalena eruit zag als een passagiersschip, was de vracht die het voor onder meer Curaçao vervoerde ook heel belangrijk.
De Magdalena kwam van Venezuela en voer in het donker, voor 4 uur 's ochtends, bij helder weer, maanlicht en rustige zee, op Klein Curaçao. De vuurtoren van het eiland werkte op dat moment.
Het schip zat muurvast, maar maakte geen water. Toegesnelde sleepboten konden niets uitrichten.
Er werd een poging gedaan om het schip met dommekrachten bij de boeg op te lichten terwijl het achterschip werd geballast. Ook dat hielp niet.
Inmiddels waren er al bijna twee weken voorbij gegaan en pas toen werden de passagiers van boord gehaald en begon men de vracht te lossen.
De agent van de HAPAG-lijn op Curaçao, Edwards Henriquez & Co. verzekerde de Amigoe dat de goederen in 'goede staat' gelost waren en naar de haven waren overgebracht.
Dat men op Curaçao de stranding met grote belangstelling volgde en er best wat voor over had om het schip te zien, kunnen we opmaken uit het bericht dat: De reizen van de 'Trujillo' en de 'El Libertador' naar de plaats des onheils zijn afgelast geworden, naar men zegt om 'collegiale redenen'. Een vroege vorm van ramptoerisme?
De bergingsmaatschappij Merrit-Chapman & Lindsay Ltd. uit New York had inmiddels het bergingscontract gekregen en ging aan het werk om met bijna 200 man een kanaal van twee meter diep naast het schip in het koraal te hakken. Harde wind en hoge branding maakte het werk moeilijk.
Het duurde dan ook tot juni voordat het schip loskwam. Het heeft vier maanden op Klein Curaçao vastgezeten.
Nadat het schip naar de Caracasbaai gesleept was, werd het grondig onderzocht en geschikt bevonden om op eigen kracht terug naar Hamburg te varen. Kom daar nu nog eens om. Menig modern schip wordt als een koekblik opengereten als het op een rif terecht komt!
De Magdalena bleef in de vaart bij de HAPAG-lijn, maar werd nog in hetzelfde jaar omgedoopt tot Iberia. Had de Magdalena zo'n slechte naam gekregen? Bestond er een traditie om ongeluksschepen om te dopen?
Na de oorlog, in 1945, werd de Iberia aan Rusland toegewezen als oorlogsbuit en omgedoopt tot Popjeda.

Hoe komen we nu aan de foto's en de informatie in dit artikel? Fred Mendez Chumaceiro ontdekte de foto's in de nalatenschap van zijn vader Frank Mendez Chumaceiro die bij Edwards Henriquez & Co. werkte. Hij is vrijwel zeker voor zijn werk naar Klein Curaçao gegaan en heeft daar de foto's kunnen nemen.
Helma Maduro-Molhuijsen zocht met succes in ons Nationaal Archief naar de artikelen in de Amigoe.
François van der Hoeven deed op internet onderzoek en stelde het artikel samen.

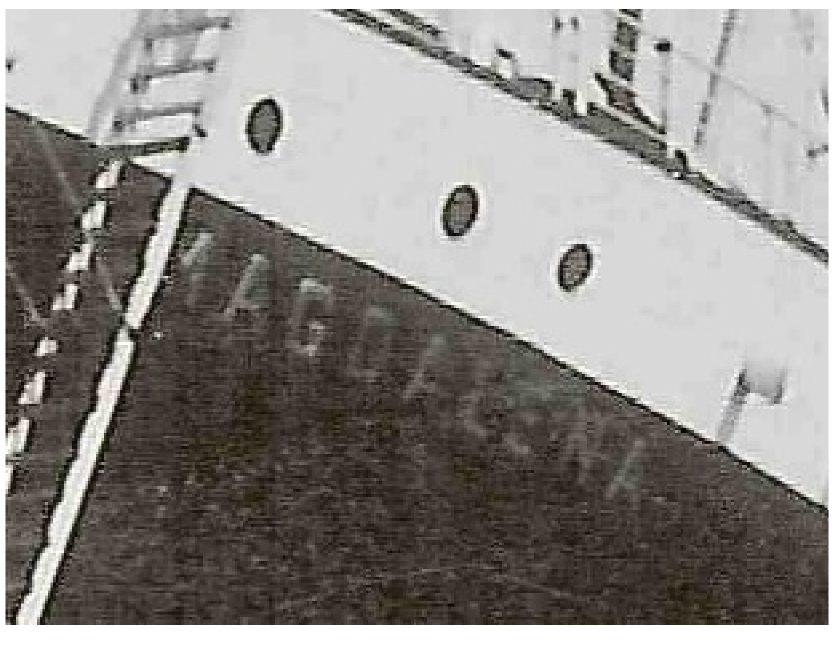

Zes Amigoeberichten uit 1934

10 februari 1934

Donderdag morgen vroeg is het H.A.P.A.G. schip "Magdalena" vastgeloopen op de kust van Klein Curaçao. Om 12,27 uur ontving men hier bericht dat de "Magdalena" om zes uur voor de haven zou zijn; in den loop van den morgen werd er geseind dat het vastzat. Het is zeker dat om 5,43 uur des morgens van 8 Febr. de lichten op Klein Curaçao en Punt Kanon nog brandden. Tusschen 4 en 5 uur van dienzelfden morgen is het Nederlandsche tankschip "Magdela" tusschen Klein Curaçao en Curaçao ingegaan en heeft toen 2 toplichten die onbeweeglijk schenen, aan de Noordkant van Klein Curaçao gezien; het was nog heel donker toen. De "Magdalena" kwam van de kust van Venezuela; het is daarom zeer onbegrijpelijk hoe de boot op Klein Curaçao terechtgekomen is, Bovendien was het dien nacht helder weer en maanlicht en heel kalme zee. Donderdagavond was het schip nog niet vlot. De "Neptunus" is 'smorgens reeds ter assistentie gevaren maar kon het werk alleen niet af. Gisterenmorgen is de "Alemania" eveneens van de H.A.P.A.G. lijn van hier met vier lichters naar Klein Curaçao gevaren om te trachten een deel van de lading over te nemen. De firma Prospero Baiz alhier, agent van de Amerikaansche Bergings Mij, die haar speciale schepen voor dat doel op Kingston (Jamaica) gestationeerd heeft, zond een telegram om assistentie van een dezer schepen om het schip vlot te maken. 20 minuten na ontvangst van dit telegram was de Willet reeds op weg naar Klein Curaçao. Deze Willet is dezelfde boot, die indertijd op 3 juli 1927 ook de Kyphissia, eveneens van de H.A.P.A.G. lijn bij den ingang van van onzer haven gestrand, heeft vlot gemaakt. Naar wij nog vernamen zit de Magdalena voor een groot deel langszij op het strand.
Wij betreuren ten zeerste dit ongelukkig geval.

17 februari 1934

De stranding van het M.S. "Magdalena"
Deze prachtige H.A.P.A.G.boot zit nog steeds rotsvast op Klein-Curaçao en zal er voorloopig ook niet afkomen.
Naar 't schijnt zullen ze twee methodes toepassen om hem er af te krijgen. De eerste is door een balk onder het voorschip te schuiven en het op te lichten bij middel van 60 domme krachten die ieder 150 ton hefvermogen hebben: men hoopt 't voorschip zoo een halve-Engelsche duim omhoog te krijgen: dan zou men het achterschip ballasten, dan trekken met de hoop dat het schip zoo er af zal schuiven. Indien dit niet lukt zou men de tweede methode toepassen die hierin bestaat dat men langszij het schip een kanaal van 6 voet diepte zou springen en dan trachten de boot er in te laten glijden. Sinds Zondag zijn de passagiers van het schip gegaan en is men ook begonnen de lading over te schepen. De sleepboot "Killerig" der bergingsmaatschappij is daar druk mede bezig. Zondag heeft de "Cordillera" ook nog getracht de "Magdalena" er af te krijgen. Naar verluidt komt nu de "Willet" van New York met prima duikmateriaal een beroemde duikers, ook schijnt de "Sefalke" uit Duitschland op weg te zijn om te komen helpen.
De reizen van de "Trujillo" en "El Libertador" naar de plaats des onheils zijn afgelast geworden, naar men zegt om "collegiale" redenen.

3 maart 1934

M.S. Magdalena

Die zit nog rotsvast op Kl. Curaçao; naar men zegt zal het nog wel een maandje duren voor het vlot komt. Men heeft al proeven genomen met dynamiet om de graad van hardheid der rotsen na te gaan om dan eventueel een geheel kanaal te laten springen; toch schijnt men eerst de methode met de domme krachten te probeeren de z.g. lichtmethode. Naar we nader vernemen zijn de drie sleepbooten nl Killerig, Willet en Seefalke die op de plaats des onheils tegenwoordig zijn niet geroepen, maar zijn ze uit eigen beweging hier naar toe gekomen. De twee eerste schijnen een contract te hebben: de Seefalke - die nochthans de sterkere lijkt - mag geen deel nemen aan de reddingspogingen tenzij op verzoek van de twee anderen.
Wij hopen dat we de Magdalena zoo spoedig mogelijk mogen weerzien in onze haven.

10 maart 1934

M.S. "Magdalena

Van de Agenten de Heeren Edwards Henriquez & Co. ontvingen wij de volgende mededeeling.
Gezien de groote belangstelling getoond, en uwe goede wenschen in uw interessant blad ten aanzien van het ongeval aan ons Motorschip "Magdalena" - waarvoor wij bij deze onze volle erkentelijkheid betuigen - nemen wij de vrijheid UEd. De laatste door ons ontvangen berichten omtrent de reddingswerkzaamheden, mede te... (onleesbaar)... het grootste vertrouwen, zelf bijna van de zekerheid, bezield, dat het werk met succes volbracht zal worden, en men koestert de hoop het schip binnen nog enkele weken vlot te krijgen.
Ter uwer kennis deelen wij U nog mede dat de goederen, welke het schip voor diverse bestemmingen meebracht, nu allemaal in GOEDEN STAAT gelost en alhier opgeslagen zijn, en een groot gedeelte ervan werd afgegeven, resp. naar hun bestemming verzonden terwijl het resteerend gedeelte, zodra de noodige formaliteiten volbracht zijn, verder aan de eigenaars afgeleverd zal worden. Tevens berichten wij U, ten einde een mogelijk misverstand te voorkomen, dat op aanraden van de reddings-experts eenige onderdelen en booten van het schip afgehaald en naar deze haven gebracht zijn, met het doel het schip lichter te maken en de reddings-werkzaamheden te vergemakkelijken. Ten allen tijde bereid UEd, met verdere inlichtingen, die U nog mocht wenschen, van dienste te zijn, en UEd. Nogmaals voor Uwe belangstelling dank zeggend, verblijven wij,

Hoogachtend,
Edwards Henriquez & Co.

14 april 1934

M.S. Magdalena
Het schip zit nog steeds onwrikbaar vast op de kust van Klein-Curaçao. Doch de Bergings Mij. Merrit - Chapman Lindsay Ltd te New York is er zeker van het schip vlot te krijgen. Maar het kan nog maanden duren voor het zoover is. Want de hevige wind en de branding beletten het werk om een open vaargeul in de koraalsteen aan de buitenzijde van het schip open te hakken. Er zijn nu reeds 175 menschen geregeld aan het werk. Men is van plan om nog een 20-tal meer te ontbieden.

2 juni 1934

De Magdalena los
Maandag j.l. vroeg in den namiddag verspreidde zich het nieuws, dat de Magdalena los was.
En onmiddellijk daarna hoorde men, dat het schip reeds naar de Caracasbaai gesleept was.
Hier is een minutieus onderzoek begonnen naar den toestand van het schip. De resultaten zijn bevredigend, zodat over eenige dagen het schip hoogstwaarschijnlijk op eigen kracht naar Hamburg zal kunnen vertrekken.
Onze hartelijke gelukwenschen aan de Heeren Agenten van de H.A.P.A.G., aan de maatschappij Merrit-Chapman & Lindsay Ltd, onder wier energieke en zaakkundige leiding de gevangene bevrijd is en aan de bemanning v.d. sleepbooten Willet, Killerig en See Falke, die onder leiding van Kapitein Tooker het werk hebben tot standgebracht.

Medisch

Ziek worden van dieren

Van alle nieuwe infecties die de afgelopen 25 jaar bij de mens zijn ontstaan, is driekwart afkomstig van dieren. Dit feit is best wel verontrustend nieuws. Velen zullen zich nog de paniek in de wereld herinneren over de vogelgriep en de Q-koorts waaraan toen veel mensen bezweken. Op het ogenblik is het Smallenbergvirus bij geiten en schapen in het nieuws. Het is daarom belangrijk dat iedereen wat meer afweet over deze oorzaak van ziekten.

Q-koorts komt voor onder schapen en geiten en veroorzaakt een milde infectie bij de meeste mensen die ermee besmet raken.

Tekst: Hans de Haan

Ziekten die afkomstig zijn van dieren noemt men zoönosen. De bekendste ervan is zonder twijfel de gevaarlijke en dodelijke hondsdolheid (rabies) die wordt overgebracht door honden, maar ook door vleermuizen. Bloedzuigende insecten (vectoren) kunnen ziektekiemen overbrengen tussen mensen, tussen dieren en tussen mens en dier. Malaria en dengue door muggenbeten zijn daarvan de meest bekende voorbeelden. Een andere vector-infectie is de nare ziekte van Lyme (borreliose) die door een beet van een teek kan worden opgelopen. Bekende zoönosen zijn besmettingen met wormen van huisdieren en darminfecties door met bacteriën besmet vlees.

Megastallen
Sinds de uitbraak van Q-koorts onder schapen en geiten, een overigens milde infectie bij de meeste mensen, werd als zondebok de intensieve veehouderij, ofwel de megastallen aangewezen. Het gaat daarbij om enorme stallen voor runderen, schapen, varkens en geiten. Deze bedrijfstak heeft daardoor onterecht een negatief imago gekregen. Juist door deze intensivering en de bedrijfsmatige aanpak, is het voedsel wat uit deze stallen komt veiliger dan ooit. Nog niet zo lang geleden kon de mens nog vele ziekten oplopen van het eten van vlees van deze dieren, zoals tuberculose, brucellose, melkerskoorts, trichinellose en toxoplasmose. Ook de megakippenfokkerijen kunnen doelwit zijn. Ten tijde van de vogelgriep werden in april 2003 - puur uit voorzorg - 30 miljoen kippen afgemaakt. Het is echter de vraag of het rigoureus doden van dieren die ziekmakende bacteriën kunnen overbrengen op de mens, wel de beste vorm van preventie is.

Huisdieren
Zoönosen zijn niet alleen afkomstig van veehouderijen en kippenfokkerijen, maar ook van gekoesterde huisdieren, zoals honden, katten, vogels (parkieten en papegaaien), knaagdieren (konijnen, hamsters, muizen), reptielen (slangen, kikkers en hagedissen) en sommige exotische diersoorten. Als bijvoorbeeld de huisarts een patiënt op zijn/haar spreekuur ziet met bronchitis of een longontsteking en als hij/zij zich herinnnert dat deze patiënt een papegaai heeft, zou bij hem/haar een lampje moeten gaan branden dat het wel eens een geval van papegaaienziekte (psittacose) zou kunnen zijn. Zo zal de huisarts ook moeten denken aan een zoönose als hij een veeboer ziet met op zijn huid een typische ringvormige schimmelziekte die onder meer voorkomt bij runderen (trichofytie). Bij patiënten met buikpijn, misselijkheid en hardnekkige diarree, zal de oorzaak niet altijd een virale buikgriep zijn, maar kan het ook een voedselinfectie zijn door bacteriën die afkomstig zijn van dieren. Het zou in dit verband goed zijn als dierenartsen de eigenaren van huisdieren zouden waarschuwen voor mogelijke ziekten die ze zouden kunnen oplopen van hun dieren.

Overzicht
Ter informatie een overzicht van de meest voorkomende zoönosen:

• Campylobacterose, door de bacterie Campylobacter zijnd die voorkomt bij veel dieren, zoals kippen, eenden, ganzen, kalkoenen, varkens, katten en honden. Het veroorzaakt een heftige maagdarminfectie met diarree. De besmetting bij de mens ontstaat voornamelijk door het eten van onvoldoende verhit kippenvlees.
• Salmonellose, door de bacterie Salmonella waarvan ruim 2000 soorten bekend zijn en die voorkomt bij onder meer honden, katten, knaagdieren, insecten, vogels, apen en vee. Besmetting vindt bij de mens vooral plaats door contact met uitwerpselen van honden en katten. Het veroorzaakt eveneens een maag-darminfectie met diarree.
• Toxoplasmose, een eencellige parasiet afkomstig van voornamelijk katten die daar zelf geen last van hebben. Bij gezonde mensen ontstaan na infectie hiermee nauwelijks symptomen (griepje), maar het is wel gevaarlijk voor zwangere vrouwen, omdat de parasiet de foetus kan beschadigen en een miskraam kan veroorzaken. Besmetting kan bijvoorbeeld ontstaan na het reinigen van de kattenbak, vooral als daar jonge katten in hebben gepoept.
• Spoelwormen, die bij vrijwel alle honden en katten voorkomen, waarvan de eitjes zich in hun ontlasting bevinden. Na contact hiermee vindt de besmetting ongemerkt plaats via de handen en de mond. Deze wormen doen bij volwassenen weinig kwaad, maar kleine kinderen kunnen er wel veel last van ondervinden. Een bekende bron is de zandbak. De wormen kunnen wel 30 cm lang worden. De besmetting ermee wordt bewezen door hun aanwezigheid in de ontlasting; ze zien er ongeveer uit als slierten witte spaghetti. Er bestaat een goed medicijn voor (mebendazol) en preventie bestaat uit een halfjaarlijkse wormkuur van de eigen honden en katten bij de dierenarts.

Vogelgriep
Wegens de grote publiciteit destijds, volgt hier ook enige informatie over vogelgriep. Het vogelvirus is nauw verwant aan het menselijke griepvirus, influenza A. Deze griep die nog steeds in Azië rondwaart, is van het subtype H5N1. In april 2003 werd Nederland getroffen door de vogelgriep van het type H7N7. Tientallen mensen werden toen besmet en hadden voornamelijk last van een oogontsteking. Een 57-jarige dierenarts overleed. Er werden toen - zoals reeds vermeld - 30 miljoen kippen preventief geruimd. Op dit moment is de vogelgriep nog niet zo gevaarlijk voor de mens, maar deskundigen zijn bezorgd dat het vogelvirus erfelijke informatie uitwisselt met een menselijk influenzavirus, zodat er een nieuwe variant ontstaat die wel dodelijk is voor de mens.

'One health'
Biologisch gezien is een mens eigenlijk ook een zoogdier, dus in veel opzichten is er maar weinig verschil tussen mensen en dieren en kunnen ze ziek worden van dezelfde micro-organismen of parasieten. Tussen menselijke en dierlijke gezondheid bestaat eveneens weinig verschil, evenals tussen diergeneeskunde en humane geneeskunde. Vandaar dat nu wereldwijd de slogan wordt uitgedragen van 'one world, one medicine, one health'.
Het is noodzakelijk geworden dat zowel veterinaire als humane professionals op dit gebied de handen ineen slaan om elke nieuwe dreiging van een zoönose tijdig te ontdekken en effectief neer te slaan. Een dergelijke samenwerking is alleen mogelijk door wederzijds vertrouwen en inzicht in elkaars expertise. Met dit ideaal voor ogen heb ik contact gezocht met Margot Hack, de dierenarts van de Ñapa, met wie ik mijn stuk heb afgestemd. Dit artikel is dus een joint venture.

Hans de Haan is ar ts en weten - schapsjournalist. Hij is jarenlang actief geweest op Curaçao als medisch adviseur bij divese instanties.

Beweging

Het Restless Legs-syndroom

Het Restless Legs-syndroom (RLS) of de Willis-Ekbom ziekte is een neurologische aandoening die mensen met name in rust treft. De ziekte komt bij ongeveer drie tot tien procent van de bevolking voor.

Tekst: CVF

Bij tachtig procent van de mensen met het Restless Legs-syndroom (rusteloze benen) treden ook tijdens de slaap beenbewegingen op. De klachten kunnen uiteen lopen van tintelingen tot pijnlijke krampen in de benen, maar soms ook in de armen. De ziekte komt twee keer zoveel voor bij vrouwen en treft vooral de oudere patiënten. Er is echter geen test die kan aantonen dat iemand de ziekte heeft. Bewegen, vooral wandelen, verlicht de klachten.

Oorzaken
Er is sprake van primaire of idiopathisch Restless Legs-syndroom als de oorzaak niet duidelijk is. Primaire RLS heeft een erfelijke factor en begint vaak op jongere leeftijd. De oorzaak van RLS is niet duidelijk, maar men denkt dat de basale ganglia in de hersenen een stoornis hebben bij de aanmaak van dopamine.
IJzertekort verergert de symptomen van restless legs. Het is belangrijk voldoende ijzer in je lichaam te hebben omdat ijzer een rol speelt bij de aanmaak van dopamine. Als je een ijzertekort hebt, dan krijg je mogelijk ook een tekort aan het enzym tyrosinehydroxylase dat betrokken is bij de aanmaak van dopamine. Als gevolg daarvan krijg je een tekort aan dopamine.
In een aantal gevallen is het Restless Legs-syndroom een gevolg van een andere ziekte of zijn de klachten het gevolg van iets anders. Men spreekt dan van secundaire RLS. Mogelijke oorzaken van secundaire RLS zijn chronische aandoeningen zoals diabetes, nierziekten, polyneuropathie (aandoening van de zenuwen), ijzertekort, foliumzuur-tekort, de ziekte van Parkinson, schildklieraandoeningen, reuma of chronische myelopathie (aandoening van het ruggenmerg). RLS kan ook het gevolg zijn van zwangerschap.

Diagnose
Slechts een minderheid van mensen met RLS wordt gediagnosticeerd, slechts acht procent! De diagnose wordt aan de hand van de symptomen vastgesteld en onderliggende ziektebeelden worden uitgesloten. De nachtelijke presentatie van de klachten is een belangrijke component om de diagnose RLS vast te stellen en is een zeer storend gebeuren voor de patiënt. Het door RLS veroorzaakte slaapgebrek gaat steeds zwaarder wegen. Er wordt geschat dat ongeveer een derde van de fibromyalgie-patiënten ook last heeft van RLS.

Behandeling
Medicatie: De medicatie die gegeven kan worden werkt in op de basale ganglia in de hersenen en stimuleert de aanmaak van dopamine.
Fysiotherapie: Fysiotherapie is vaak bij secundaire RLS waardevol. Door de coördinatie/stabiliteitstraining en conditietraining wordt de patiënt gerevalideerd totdat hij/zij normaal kan functioneren.

De rubriek 'Beweging' verschijnt om de week in de Ñapa en wordt verzorgd door de Curaçaose Vereniging v an Fysiotherapeuten. Meer informatie: www.fysiotherapiecuracao.com of email info@fysiotherapiecuracao.com.

Voeding

Croissants: zondagse zonde?

Dat croissants en andere koffiekoeken niet passen in een gezond ontbijt, zal u wellicht niet verwonderen. Ze bevatten namelijk zeer veel vet.

Dat is nodig om een goede, luchtige croissant te kunnen maken. Een croissant bestaat voor ongeveer een kwart uit vet. Dat is elf keer zo veel als volkorenbrood en negen keer zo veel als rozijnenbrood. Smeer je nog wat extra boter of kaas op je croissant, dan komt dat overeen met ongeveer 6 sneden brood.

Bovendien moet bij de bereiding van croissants vet gebruikt worden dat bij kamertemperatuur hard wordt, verzadigd vet dus, of transvetten. Dat zijn geharde plantaardige vetten die normaal vloeibaar zijn, maar die na bewerking hard worden. Met olie kan men namelijk geen croissants maken.

Dus ook croissants die niet met boter zijn gemaakt maar met margarine of andere plantaardige vetten, bevatten veel verzadigde vetten of transvetten. Die verzadigde vetten en transvetten zijn extra ongezond: ze verhogen namelijk de kans op hart- en vaatziekten.

Renovatie Fleur de Marie:

'Behoud van de ziel van de wijk'

Willemstad staat als een van de acht werelderfgoederen in het Koninkrijk der Nederlanden op de Werelderfgoedlijst van de Unesco. Werelderfgoed is cultureel en natuurlijk erfgoed dat onvervangbaar is en beschouwd moet worden als eigendom van de hele wereld. Diverse organisaties bewaken met man en macht dit erfgoed, onder meer de Stichting Monumentenzorg.

Tekst: Judice Ledeboer Foto's: Ken wong

George Schmit is daar de directeur en het 'erfgoed' van Curaçao zit hem gebakken in het hart. Hij woonde zelfs een tijd in een van de meest verpauperde buurten van Curaçao, aan de kop van Scharloo, bij Fleur de Marie. Thans wordt deze wijk 'opgeknapt' en laat Schmit vol trots zien wat er tot nu toe gedaan is en wat de uiteindelijke plannen zijn. Op balkonnetjes, op stoepjes en stoeltjes voor de huizen zitten bewoners van de wijk. Iedereen kent Schmit en Schmit kent iedereen. Bij het verlaten van het pand van de Stichting Monumentenzorg, dat het eerste pand was dat de stichting in de wijk Scharloo Abou in oude glorie herstelde met hier en daar moderne ruimtes, lopen we langs het 'Geldmuseum', dat ooit een bekend 'huis van vertier' was. Andere huizen die we passeren hebben ook allemaal hun eigen geschiedenis en Schmit weet over ieder huis iets te vertellen. Hij toont zich een wandelend geschiedenisboek.

De Stichting Monumentenzorg Curaçao is een nonprofit-organisatie en heeft niets met de overheid te maken. Ze werken wel samen. "Mijn taak is het om gelden te genereren om die vervolgens weer uit te geven aan het herstel van het erfgoed op Curaçao. Ik ben geen architect of bouwkundige", zegt Schmit. Zijn passie en al zijn ervaring, vroeger in Nederland en de laatste jaren op Curaçao, op het gebied van stadsherstel zijn de sleutels tot het succes dat hij tot nu toe bereikt heeft.

Behoud
De stichting beheert ruim 100 miljoen gulden dat het in de loop der jaren heeft opgebouwd. De stichting leeft van de opbrengsten uit de huur van herstelde panden, die in het bezit zijn van de stichting. "We zijn niet rijk, maar financieel wel gezond", aldus Schmit. De projecten die de stichting opzet zijn allemaal gericht op het behoud van de universele waarde van de historische binnenstad die omschreven wordt als 'een Europees koloniaal ensemble in het Caribische gebied van opvallende waarde en integriteit, dat de organische groei van een multiculturele samenleving in drie eeuwen weerspiegelt'.

En die weerspiegeling is duidelijk te zien in de wijk Fleur de Marie, een wijk in Scharloo Abou tegenover het historische centrum van Punda, aan het Waaigat. Vroeger waren dit wijken waar zakenlieden zich met hun bedrijven en gezinnen vestigden om 'handel' te drijven, dichtbij de haven. Aan de Scharlooweg verrezen kapitale villa's en in de aangrenzende wijk Fleur de Marie woonden de mensen uit de 'arbeidersklasse'. Toen de 'rijken' niet meer in de stad wilden wonen, verlieten zij hun huizen en lieten die over aan de elementen van de natuur die de huizen deden vervallen. Daklozen en chollers vonden er hun schuilplaats en in de arbeiderswoningen wonen families - veel Dominicanen, Haïtianen - met soms zeven, acht gezinsleden. Het is alom bekend dat er prostitutie en drugshandel plaatsvinden en dat niet iedereen er 'legaal' woont.

Noodzaak
Scharloo Abou en Fleur de Marie maken echter deel uit van het historische beschermde centrum van Willemstad en men zag enige jaren geleden de noodzaak om deze wijken op te knappen. Twintig jaar geleden trok Curaçao al aan de bel bij Nederland en vroeg zij geld voor stadsvernieuwing. Er kwam op Curaçao een Wet op Stadsvernieuwing die regelrecht uit Nederland was overgenomen en er kwam geld. De restauratie van oude panden kon beginnen.

Voor het opknappen van Scharloo Abou en Fleur de Marie moesten apart gelden komen. Stichting Monumentenzorg en NV Stadsherstel bundelden hun krachten en gingen op zoek naar financiering om het opknappen van Fleur de Marie te kunnen verwezenlijken. Er moest ook een plan komen. De aanpak van Fleur de Marie begon met in fase 1 de stand van zaken vast te leggen. Daar waren een planoloog, bouwkundige en een architect bij betrokken en er kwamen adviezen vanuit de gezondheidszorg. Dit plan verdween in de kast, maar Schmit wilde het daar niet bij laten. "We zeiden, we gaan door met het plan en zorgen dat het in het totaalplan past. We kunnen niet wachten op de overheid, want die gebouwen staan op instorten."

Integraal
In het plan stond dat er was besloten om 'integraal' te gaan ontwikkelen. Dat betekent dat er niet alleen huizen opgeknapt en weer bewoonbaar worden gemaakt, maar dat er vooral rekening gehouden moet worden met de mensen die er wonen. Er wordt dus gekeken naar de wensen en behoeften van de bewoners op fysiek en mentaal gebied. Het herstel van de wijk Fleur de Marie begon ooit met de koop, door de Stichting Monumentenzorg, van het Maritiem Museum, dat vroeger een statig herenhuis was. Het werd spectaculair hersteld. "Bij de aanpak van herstel van dit pand kwam er letterlijk en figuurlijk 'veel afval' naar beneden. Er woonden daklozen en chollers en er lagen bergen afval." Het werd het begin van de grote schoonmaak in de wijk. Maar om de hele wijk aan te pakken moest er eerst in kaart gebracht worden waar alle huizen stonden en wie de eigenaren waren.

In 2009 werd er een 'Stedelijk Ontwikkelingsplan Scharloo' getekend waarbij de wijk Scharloo Abou negen miljoen Antilliaanse gulden kreeg voor het verbeteren van de infrastructuur en het creëren van een leefbare woonomgeving. Het project maakt onderdeel uit van het staatkundig proces dat voortkomt uit het Sociaal Economisch Initiatief (SEI). De overeenkomst omvat meerdere aspecten. Het betreft geschikte ruimtes voor de opvang van kinderen en jongeren en ouderen die daar behoefte aan hebben. Daarnaast gaat het om schone en veilige woningen en het creëren van een leefbare woonomgeving. Het gaat eveneens om het herstellen van de bestaande infrastructuur (zoals wegen), en het aanleggen van nieuwe infrastructuur (zoals riolering en elektra) van de hoofdstraat en omliggende straten; van Fleur de Marie en de Scharlooweg.

Schmit: "Bij de Slotconferentie kwam er nog eens 13,5 miljoen Antilliaanse gulden beschikbaar voor Fleur de Marie en twee gebouwen." De Stichting Monumentenzorg en NV Stadsherstel kochten een groot deel van de grond met huizen met uitzondering van percelen van particulieren die hun grond niet wilden verkopen en daarmee zijn deze twee organisaties eigenaar van de grond en nieuwe huizen en verhuren zij de huizen aan de bewoners.

George Schmit

Het herstel van de wijk ziet dan ook opgeknapte en nieuwe huizen, maar ook oude huizen die in slechte staat verkeren. Schmit vindt dat vooral jammer voor degenen die er wonen, veelal huurders. Er zijn dus eigenaren die niet meewerken aan de upgrade van de wijk.

Golfplaten
Schmit vond het belangrijk dat de structuur van de wijk gehandhaafd bleef. "Het ging om herstel, het beter maken, en niet om verandering van de wijk. Er stonden huizen die niet meer waren dan krotten met golfplaten daken. Er is niets mis met golfplaten daken, maar wel met een huis dat aan alle kanten lekt. De huisjes worden dus afgebroken en we bouwen ze dan weer op. En ook weer met golfplaten daken. Het is niet de bedoeling geweest om te veel te 'poetsen', dan haal je de ziel van de wijk weg", vertelt Schmit.

De her- en nieuwbouw wordt door de Fundashon Kas Popular gedaan. In het kader van integrale wijkaanpak komen er ook een sportveld en buurtcentrum, dat thans bijna klaar is. De plek voor het sportveld is al wel bepaald, maar nog niet geprepareerd om als sportveld te dienen.

Schmit vindt het ook belangrijk dat de wijk meer betrokken wordt bij de rest van de stad. Langs de kade van de Annabaai staan oude loodsen die hij het liefst weg wil halen met het doel voor ogen dat men van de ene kant van de Annabaai naar de andere kant kan kijken. Er is thans een goede samenwerking met de overheid en Schmit ziet de gehele ontwikkeling positief in.

Infrastructuur
Niet alleen de huizen worden hersteld of opnieuw opgebouwd, maar ook de gehele infrastructuur in de wijk. De wijk bestaat uit allemaal kleine straatjes, waarvan sommige niet eens geplaveid zijn en er op het ruwe koraal gelopen wordt. Pijpen en afvoerleidingen lagen open en bloot op de weggetjes en bij heftige regen werden de straatjes letterlijk stromende rivieren en zeer slecht begaanbaar. Nu worden alle leidingen ondergronds aangelegd (ook kabels van internetprovider Flow liggen er al) en er komt ook een rioolsysteem, waar ieder huisje op aangesloten kan worden.

Buitenkant
"Wij pimpen de huizen aan de buitenkant", zegt Schmit, "en de bewoners moeten de rest zelf doen." Voor de aanpak van de wijk stonden er 130 wooneenheden en nu nog 90, maar er komen er nog 30 bij. De wooneenheden zijn geschikt om door twee à drie personen bewoond te worden. Er worden ook 30 huizen gebouwd voor jongeren. De reacties van de bewoners zijn tot op heden positief. "Ze zijn met alles blij, behalve als ik gedeelten weghaal die illegaal gebouwd zijn", zegt Schmit lachend en hij wijst een gebouwtje aan, dat niet meer dan een in elkaar getimmerd schuurtje is en op instorten staat.

Om de 'couleur locale' aan te houden worden de straten met stenen geplaveid. De restauratie van de wijk begint vorm te krijgen, maar er moet nog veel gebeuren.

Er zijn nog veel gebouwen die op instorten staan, maar daar mag Schmit niets aan doen, omdat de stichting die huizen niet in haar bezit heeft. Er zijn ook nog plekken in de wijk waar nog geen duidelijkheid over is wat daarmee gedaan moet worden. De hele renovatie verloopt traag, ook omdat de bewoners in de wijk blijven wonen terwijl de werkzaamheden plaatsvinden. Schmit wordt door bewoners geholpen, die in ruil voor woonruimte, helpen om de veiligheid, voor zover mogelijk, te waarborgen en om pleintjes schoon te houden.

Om bewustzijn inzake werelderfgoederen en de emotionele waarde ervan onder de mensen te brengen wordt er door de Stichting Monumentenzorg gewerkt aan een programma om op scholen aan te bieden. "Onze geschiedenis is belangrijk en onze monumenten zijn daar onderdeel van."

*Meer informatie: www.monumentenzorg.an of mail info @monumentenzorg.a*n

Culturele Agenda

KUNST & EXPOSITIES

Expositie Wijshijer
Tot en met 24 maart is bij de Curaçao Ostrich Farm de expositie met aquarellen van Anthony M. Wijshijer dagelijks te bezoeken. Deze op Curaçao geboren kunstenaar schildert op prachtig gedetailleerde wijze landschappen en zeegezichten, maar hij legt zich het liefst toe op mensen. Het immer terugkerende thema in zijn aquarellen is zijn geliefde Curaçao.
Openingstijden zijn op maandag en dinsdag van 09.00 tot 17.00 uur en van woensdag tot en met zondag van 09.00 tot 22.00 uur.
Voor meer informatie kunt u mailen (nicky@ostrichfarm.net) of bellen op tel. 5148951.

Simplesa
Onder de titel 'Simplesa' is er een expositie gewijd aan het veelzijdige oeuvre van May Henriquez. Deze expositie luidt tevens het tiende jaar in van Landhuis Bloemhof als kunstcentrum. Om dit te vieren plus de aankomende publicatie van de biografie over May Henriquez, geschreven door Josette Capriles-Goldish, presenteert Landhuis Bloemhof gedurende de maand maart een thematische overzichtsexpositie als hommage aan deze multigetalenteerde kunstenares, die de inspiratiebron is voor de huidige bedrijfsvoering.
May werd in 1915 op Curaçao geboren en groeide op in Scharloo. Haar passie voor kunst werd al op jonge leeftijd aangewakkerd door de lessen en gesprekken met haar docent, ds. Eldermans. Als beeldhouwer heeft zij les gehad bij Ernesto Maragall in Caracas en bij Ossip Zadkine in Parijs. Haar veelvuldige reizen naar Parijs en contacten in de bohémienkunstenaarswereld van de jaren veertig en vijftig, hebben haar ook dichter bij de bruisende naoorlogse litteratuur en het theatergebeuren gebracht. Haar vertalingen van grote klassieke theaterstukken van onder meer Molière, Sartre, Shaw en later ook van Cola Debrot hebben hier veel succes op de planken geoogst. Haar kinderverhalen, raadsels en gedichten inspireerden velen. En vooral haar eigenzinnige, oprechte manier om met kunst bezig te zijn en met allen die op de een of andere wijze met enigerlei vorm van kunst bezig waren, hebben haar als 'grande dame' gemarkeerd. May Henriquez nam in het begin van de jaren vijftig het koetshuis van Landhuis Bloemhof als beeldhouwatelier in gebruik. Vanaf die tijd werd het landhuis, dat ook familiebezit is, indien niet bewoond, voor kunsttentoonstellingen en andere culturele activiteiten gebruikt. Die traditie is vanaf maart 2002 op reguliere basis voortgezet en uitgebreid met een wisselend aanbod aan workshops. De toekomstplannen van het bestuur van Landhuis Bloemhof omvatten binnenkort de openstelling van de achterliggende gronden als wandelgebied. Er wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de wegwijzers langs de drie reeds ontsloten routes.
Iedereen die iets meer wil weten over de Curaçaose culturele geschiedenis van de laatste 70 jaar en nader kennis willen maken met deze bijzondere dame mag deze rijk geïllustreerde verhalende expositie niet missen. Vormgevingsconcept en uitvoering waren in handen van kleindochter Michèle Russel-Capriles, die ongetwijfeld de creatieve geest van Shon May heeft geërfd. De expositie is te bezichtigen van dinsdag tot en met zaterdag van 09.00 tot 14.00 uur. Buiten deze uren kan men ook na telefonische afspraak voor groepen een bezoek organiseren.
Landhuis Bloemhof ligt aan de Santa Rosaweg 6, tel 7375775 email info@bloemhof.an website: www.bloemhof.an

May Henriquez

Into the Skin
Mon Art Gallery toont kunst van drie bijzondere vrouwen: fotografie en mixed media-werk van Nicole Cathrine Hoogendijk, schilderijen van Annemieke Dicke en de Beck Dutch Caribbean sieradencollectie van Rebecca Paz Vales.

NIEUW & OPMERKELIJK

Eenheid in diversiteit
Kas di Kultura is begonnen met een programma op zondag van 09.00 - 10.00 uur op Radio Mas (99.7 FM) over het thema 'eenheid in diversiteit'. Het wordt gepresenteerd door Angelica Parris.

Colors of Willemstad
Het jaarlijks terugkerende streetpaint festival 'Colors of Willemstad' vindt plaats op 31 maart en 1 april. Wereldberoemde kunstenaars en lokale talenten maken van de straten en pleinen van Punda een kleurrijk geheel.
Met behulp van speciaal pastelkrijt maken de vele aanwezige kunstenaars op straat of op de tegels hun kunstwerken waar u bij staat.
Het festival is vrij toegankelijk voor iedereen.
Schilder- en tekentalenten kunnen zich opgeven als deelnemer via www.dutchdream-curacao.com/

Best Of Photography
Op zondag 25 maart 2012 presenteert NASPA een 'digitale expositie' onder de titel Best Of Photography 2011. Hierbij zijn werken van leden en genodigden te zien. De fotografen werden verzocht om foto's van een viertal thema's te presenteren. Alhoewel het geen wedstrijd was, heeft een jury een aantal werken als beste uitgekozen. Hiernaast kon men ook een portfolio inleveren. Deze zijn ook te zien. Tevens wordt de portfolio van Luis Alcalá del Olmo getoond, een Spaanse fotograaf uit Puerto Rico die als een van de eersten na de aardbeving van Haiti in 2010 aankwam. Zijn werken laten taferelen van juist na de beving zien. Na de presentie is er gelegenheid om van gedachten te wisselen.
Plaats: Cultureel Centrum Curacao te Emmastad.
Tijd: 19.00 – 21.00
Entrée is gratis
Aanbevolen voor volwassenen.
Meer informatie: Otto Zalm - 5245511; otto.zalm@cura.net; Mike Balentina – 5630595; mikeybal@onenet.an

'Faces'
Een van de twee thema's van de tentoonstelling 'Faces' in Rotterdam is 'Kijken naar een ander gezicht van Curaçao'. In de vorm van fotografie, beeldende kunst, video en dans is de artistieke kant van het eiland te zien op de tentoonstelling.
De Nederlandse fotograaf Mike Redman maakte foto's van stukken koraal die een gezicht lijken te hebben. Op basis van deze foto's heeft de kunstenaar Faranú houtskooltekeningen gemaakt. Beide kunstuitingen zijn te bewonderen op de tentoonstelling. Gabri Christa uit de Verenigde Staten toont er haar korte film 'Quarantine', waarin een oude man terugkijkt op zijn leven vanuit een vervallen gebouw uit het slavernijtijdperk. De jongeman in de film danst op moderne muziek.
'Faces' is te zien van 21 tot en met 29 april.
Locatie: de Art Gallery van het WTC in Rotterdam.
Meer informatie: www.faranu.blogspot.com/

Colors of Willemstad, 31 maart en 1 april in Punda.

DANS & THEATER

Orfeu
De legendarische Braziliaanse filmregisseur Carlos Diegues laat de tragische mythe van Orpheus spelen in de sloppenwijken van Rio de Janeiro tijdens carnaval. Orfeu de Conceicao is de meest beroemde sambadanser van Brazilië, en een van de meest gerespecteerde wijkbewoners van Carioca Hill, een labyrint van smerige straten en bouwvallige hutjes, een buurt die meedogenloos gecontroleerd wordt door drugsbaron Lucinho. De jonge Orfeu leeft echter een mooi leven. Een schare aan lokale schoonheden valt voor hem, kinderen aanbidden hem en de corrupte politie valt hem niet lastig net als de anderen in de wijk. Tijdens de aanloop naar carnaval wordt zijn wereld op zijn kop gezet met de komst van de prachtige Euridice, die net verhuisd is uit de binnenlanden van het Amazonegebied. In weerwil van haar onverschilligheid voor sambamuziek en haar aanvankelijke tegenzin worden de twee al snel verliefd. Helaas ligt geweld op de loer. Orfeu wordt gedwongen een moeilijke keuze te maken.
Tijd: Dinsdag 20 maart om 19.00 uur
Plaats: Teatro Luna Blou
Entree: 13,50 gulden

De Dames Slier
Na de succesvolle voorstelling 'De stiefzussen van Assepoester' afgelopen jaar, zijn de De Dames Slier terug met een splinternieuwe voorstelling. De Dames Slier, bestaande uit twee gezusters genaamd Lydia en Hermien, maken muzikale theatervoorstellingen voor jong en oud. Op een luchtige en speelse manier worden de (vaak serieuze) thema's behandeld met als resultaat een vrolijke voorstelling met ruimte voor diepgang.
De Boomhut gaat over kleine en grote heldendaden, over fantasie en volwassen worden, maar ook over staan voor wie je bent en waar je in gelooft. Over de natuur versus 'de vooruitgang'.
'In de tuin van Robin staat al jarenlang een prachtboom. En in die boom: De Boomhut. Van daaruit kijkt Robin vol verbeeldingskracht naar de wereld. Dan komt mevrouw Van der Linde langs, een succesvol projectontwikkelaar. Ook zij heeft verbeeldingskracht: ze ziet een prachtig winkelcentrum voor zich, met parkeergarage. Alleen die boom staat nog in de weg. Krijgt mevrouw Van der Linde haar zin? En als de boom sneuvelt, wat sneuvelt er dan nog meer? Er moet iets gebeuren! De boom moet gered worden! Werk aan de winkel voor... SuperRobin!'
Zaterdag 17 maart om 17.00 uur
Entree volwassenen: 15 gulden
Entree kinderen: 7,50 gulden
www.dedamesslier.nl/de-boomhut

Bo ta biba den mi potmoni, Juni Aniceta
Een modern theaterstuk met als onderwerp de jonge dames die men portemonneezuigers noemt.
Het zijn sexy dames die in je portemonnee blijven hangen tot die helemaal leeg is.
Een verrassende voorstelling over mannen die geld hebben en vrouwen die van geld houden.
Houd je portemonnee goed vast als je die meeneemt.
Zaterdag 17 maart om 21.00 uur
Zaterdag 24 maart om 21.00 uur
Zondag 25 maart om 15.00 uur en om 20.00 uur
Entree: 27,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou

MUZIEK

Avila Chamber Music Extravaganza
Van zondag tot zondag drie concerten: zondag 18 maart om 11.00 uur in La Belle Alliance '2,3,4!' met alleen strijkinstrumenten en een bijzonder optreden van Oliver Neubauer, 12 jaar oud; zaterdag 24 maart om 17.00 uur in het Paleis van de Gouverneur te Fort Amsterdam, soprano, viola, piano met een Schubert-surprise en zondag 25 maart om 11.00 uur 'muziek zonder de violin'.
De musici zijn Paul Neubauer, artistiek leider, Susanna Phillips, sopraan, Anne-Marie McDermott aan de piano, Kerry McDermott, de violin. Oliver Neubauer, de violin, Paul Neubauer, de viola en Maureen McDermott, de cello.
Kaarten zijn verkrijgbaar bij de receptie van het Avila Hotel (461.4377). Ga naar www.avilahotel.com/artinavila voor meer informatie.

FILM

Curaçao International Film Festival Rotterdam (IFFR)
Vierdaags filmfestival georganiseerd door het IFFR en de Fundashon Bon Intenshon. Het festival is bedoeld als een ontmoetingsplaats voor moedige en bijzondere filmmakers en een geïnteresseerd en avontuurlijk publiek. Alle films worden vertoond in The Cinemas Curaçao en alle evenementen vinden plaats in en rond het Renaissance Hotel-complex.
Houd de website curacaoiffr.com in de gaten voor het programma en updates.
Datum: 29 maart - 1 april
Locatie: The Cinemas
De kaartverkoop begint vrijdag 23 maart om 12.00 uur.

Filmhuis Openbare Bibliotheek:
12 april: A somewhat gentle man
10 mei: El ultimo verano de la Boyita

BOEKEN & LITERATUUR

De vodkadrinker
Eindredacteur van de Ñapa en auteur Hans Vaders ('s-Gravenhage, 1949) schreef 'De vodkadrinker' in een duistere en ontluisterende uitbraak van ziekte, algehele malaise en stilstand, dit na een bizar incident dat hem bijna het leven kostte. Als cricketliefhebber en fervent aanhanger van het fameuze team van de West-Indies, weet de vodkadrinker dat het leven niet altijd 'cricket' kan zijn; het verloopt meestal niet eerlijk, het is ronduit pervers en bovenal marginaal. Een glorieus afscheid van zijn geliefde eilanden lijkt nu niet meer mogelijk, meent de oude vodkadrinker. Of wordt het, met de volle fles in het reisvalies, toch nog - in een striemende witte sneeuwjacht - die laatste treintocht met zijn alter ego de Chinees... Van Willemstad naar het verre oosten van het oercontinent op weg naar zijn uiteindelijke vooraf bepaalde doel en lot, en route naar zijn strikt persoonlijke brug, naar zijn rivier.
'De vodkadrinker' met beeldende bijdragen van Marcel van Duijneveldt (cover) en Herman van Bergen (portret) is voorlopig slechts exclusief te verkrijgen bij Mon Art Gallery, Rif Fort, Otrobanda. E-mail: seroes@onenet.an

Kind ook gij
Martie Gengers eerste boek 'Kind ook gij' is uit bij boekscout.nl. Dit boek gaat over een kind uit velen, dat bedolven wordt onder het geweld van de wereld om haar heen, waarin zij in 1936 werd geboren, en nog geen 15 jaar later het ouderlijk huis verliet. Met een bagage vol kommer en kwel koopt zij met het statiegeld van een lege bleekwaterfles een krant en leest een advertentie. Het was een tijd die in het hedendaags decor van onvoorstelbare luxe onmogelijk lijkt. Waarin een gezin door de mangel van godsdienstig fanatisme, oorlog, armoede, onverenigbaarheid van huwelijkspartners, verraad, ziekte en dood gaat. Maar ook een tijd van heldenmoed, hulp in nood en de anonieme goedheid van zovelen.
Kind ook gij, Martie Genger, 422 pagina's, paperback 16 x 24cm, ISBN 978-94-6176-819-3. Te bestellen bij de schrijfster zelf: emailadres: marron@cura.net.

VARIA

Ascencion
Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Hapjes, drankjes en muziek aanwezig.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel iedere donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname kost tien gulden (koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen) en is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864-1950, 518-7265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

Avondwandeling met krioyo-maaltijd
Bij voldoende belangstelling organiseert de Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascencion op vrijdag 30 maart een avondwandeling. Vanaf 16.30 uur bent u welkom op het landhuis en staat de koffie klaar, voor de kinderen is er limonade. Om 17.00 uur vertrekken we voor de wandeling. De route loopt onder meer langs Boca Ascencion waar de schildpadden zich regelmatig laten zien. Bij terugkeer op het landhuis staat er een krioyo-maaltijd gereed en voor de kinderen een frietje met.
De toegangsprijs inclusief koffie en limonade bij aankomst, patia en de maaltijd bedraagt 27.50 gulden. Kinderen tot 12 jaar 12.50 gulden.
Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave tot 28 maart 2012. tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

Surinaamse Rug, Joodse Buik:
‘Stem voor de mens zonder stem’

De historie van de laatste twee eeuwen komt tot leven in het boek dat Wim Egger schreef. Dit boek ‘Surinaamse Rug, Joodse Buik’ is niet alleen van grote waarde voor de beschrijving van de geschiedenis, maar ook anderszins van belang, omdat Egger de eerste auteur is die over de slavernij in combinatie met de vervolging van de Joden heeft geschreven. Voor Egger was dit niet meer dan logisch, omdat zijn voorouders van vaders kant slaven en de voorouders van moeders kant van joodse afkomst waren. “En ik ben het product van beiden”, zegt hij een beetje spottend. Het feit dat zijn verleden doordrenkt is met ‘vervolging van mensen’ is altijd van grote invloed geweest op zijn leven. “De slavernij en de Jodenvervolging en -vernietiging mogen nooit vergeten worden”, zegt hij. Velen vinden het moedig dat hij dit boek geschreven heeft, maar Egger ziet dat niet als moedig. “Het is mijn plicht.”

Tekst: Judice Ledeboer Foto’s: Ken Wong

In het boek beschrijft de auteur de vervlechting van zijn beide roots, de joodse en de Surinaamse, van generaties terug. Van de slavenjacht in Afrika tot de eerste vrije Egger, en van de Inquisitie in Spanje tot de joodse plantagehouders in de buurt van Paramaribo. Zijn beide roots beïnvloeden elkaar, sterke Surinaamse Rug en Joodse Buik, en vermengen zich met zijn dagelijkse ervaringen.

Egger begint in het boek niet met de slavernijgeschiedenis, omdat hij er bewust voor heeft gekozen om het boek zo te schrijven, dat mensen het als een ‘verhaal’ lezen. “Ik wilde wel gelijk de aandacht van de lezer. Ik begin het verhaal met een actie in de oorlog.” De eerste zin van het boek ‘Mijn kindertijd heeft zeven jaar geduurd’ raakt de lezer inderdaad, zodat de lezer doorleest. Zich afvragend, en wat gebeurde er toen? En toen? En toen?

In het boek zijn er volgens de auteur twee sleutelwoorden die de kern van het boek aangeven, discriminatie en vervolging. De discriminatie die de auteur beschrijft gaat over het verleden van zijn ouders, groot- en overgrootouders. Zijn overgrootvader was een slaaf. Hij werd vrijgelaten, maar zijn nakomelingen, Eggers vader en grootvader waren, ondanks de fysieke vrijheid die ze hadden, in hun geest nooit helemaal vrij omdat ze altijd de discriminatie van ‘de zwarte man’ voelden. Het gevoel van Eggers voorouders zit ook in hem, maar hij vindt dat discriminatie een opgaande lijn vertoont, van slavernij naar vrijheid; het is geen kwestie meer van wit tegen zwart, zoals vroeger. “Wie durft tegenwoordig een zwarte atleet te beledigen? Wit is uit. We zitten misschien nog wel met bruin en lichter bruin.” Over het antisemitisme is hij niet zo optimistisch, daarin ziet hij een dalende lijn.

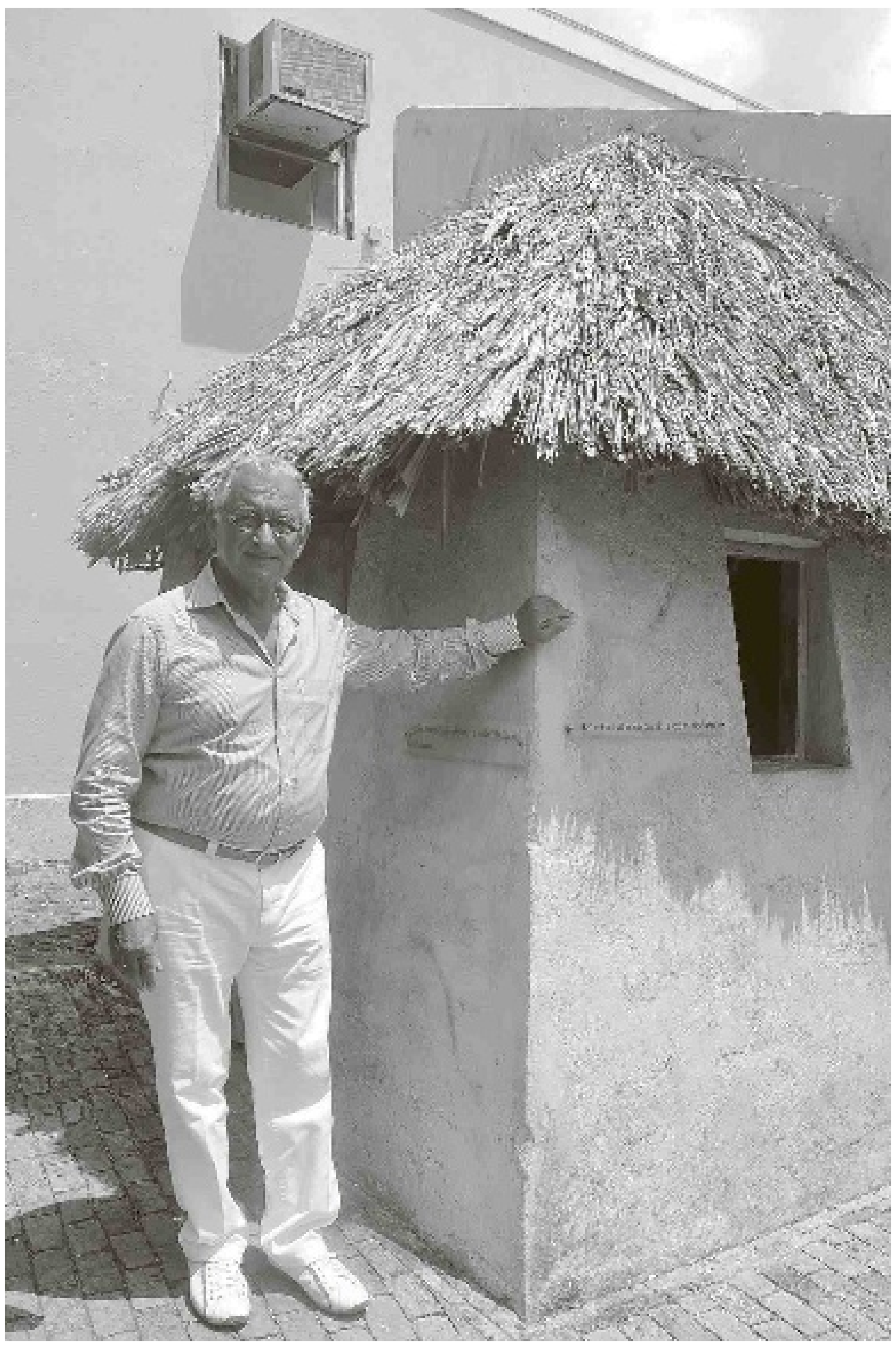

Bij Museum Kurá Hulanda, in de volksmond het slavenmuseum.

Schandes

Duidelijk is dat Egger in zijn boek geen blad voor de mond nam en zijn mening over de twee grote ‘schandes’ in de mensheid ventileert, waarbij hij zijn emoties de vrije loop liet. Dat is ook de reden dat hij bij de eerste druk als ondertitel ‘Emoties van een

nazaat van de Surinaamse slavernij die een kind-overlevende werd van de Sjoa’ had gekozen, omdat zijn levensverhaal een verhaal is van iemand die al die emoties gevoeld heeft en nog steeds voelt. In de nieuwste druk is de ondertitel nu verkort tot: ‘Emoties over de Surinaamse slavernij en de Sjoa’. Tijdens het gesprek valt hij af en toe stil. Het lijkt soms wel of hij naar adem moet happen om weer verder te vertellen over de verschrikkingen die zijn voorouders aan beide zijden hebben meegemaakt.

Op de omslag van het boek staat een verlegen, heel trots jongetje. Dat is Wim Egger zelf, in de oorlog, een paar weken voordat het gezin Egger wreed uit elkaar werd gerukt door het verraad van een buurman. Egger bewaart deze foto als een schat. Hij kwam na de oorlog te voorschijn bij een familielid, die de foto in een doos vond. De eigendommen van de ouders van Egger zijn allemaal verdwenen. “We zijn van alles beroofd. We werden afgevoerd en later hebben we niets meer kunnen terugvinden. Ik herinner het me nog toen deze foto gemaakt werd”, zegt Egger met weemoed in zijn stem. “Het was in de straat waar wij woonden, in Den Haag.” Egger is even stil en kijkt naar de omslag van het boek, dat hij waarschijnlijk al honderden keren gezien heeft, maar iedere keer doet het hem wat. “Door deze foto zijn veel herinneringen teruggekomen. Ik heb nooit geweten dat één foto zo’n grote rol in mijn leven zou spelen.”

Veel van de verhalen in het boek heeft Egger uit de mond van zijn vader. Vooral de tijd voor de oorlog. Suriname was toen nog een kolonie van Nederland. Zijn vader is eind jaren 30 naar Nederland gegaan omdat hij vond dat er in Suriname veel gediscrimineerd werd. Hij verdiende de helft van het salaris van zijn collega, een Nederlander, terwijl ze beiden dezelfde opleiding in dezelfde jaren hadden gedaan, en als goede vrienden in Suriname tot dezelfde functie, kapitein, elk op eigen schip, werden benoemd. Vader Egger had zijn opleiding in Nederland genoten, op de zeevaartscholen in Amsterdam en Terschelling. “Pure discriminatie”, zegt Egger. Hij kan er nog boos over worden.

Ontplooiing

Een rode draad in het leven van de ‘Eggers’ is het woord ‘ontplooiing’. Egger noemt dit speciaal omdat hij door zijn onderzoek naar zijn verleden ontdekte dat zijn voorouders altijd bezig waren om zich te ontplooien. “Mijn overgrootvader was een ex-slaaf. Hij kwam in de stad terecht en werd daar ‘stadsslaaf’, maar ging zich wel ontplooien. Hij begon een winkel. Hij trouwde met een ex-slavin en zij kregen een zoon, mijn grootvader. Deze werd kapitein bij de koopvaardij. Dat werd hij door het ontwikkelen van zijn vaardigheden en bekwaamheid. Na zijn bevordering tot commodore kwam hem de erefunctie toe om de marineschepen te ontvangen uit Nederland, die met vlagvertoon en kanonschoten aanmeerden.” Zijn grootvader leerde in die tijd echter ook dat de Nederlandse marine-officieren die bij hem thuiskwamen omdat hij vier knappe dochters had, bij terugkeer naar Nederland te horen kregen dat wie zijn carrière en bevorderingen niet in de weg wilde staan, de omgang met kleurlingenmeisjes direct moest vergeten.

Egger leeft volgens de tradities van het joodse geloof. Dat maakt hij in het boek ook duidelijk en aangezien hij een ‘purist’ is gebruikt hij woorden graag de betekenis die ze in oorsprong hebben. Hij hekelt het woord ‘holocaust’ dat dikwijls genoemd wordt als men het over de vervolging van het joodse volk heeft. “We kunnen beter het Hebreeuwse woord ‘sjoa’ gebruiken. Letterlijk betekent holocaust ‘brandoffer’. De joodse mensen hadden niets te offeren, en wilden zich al helemaal niet laten verbranden. Dus waarom gebruiken we niet het woord sjoa. Dit betekent letterlijk:

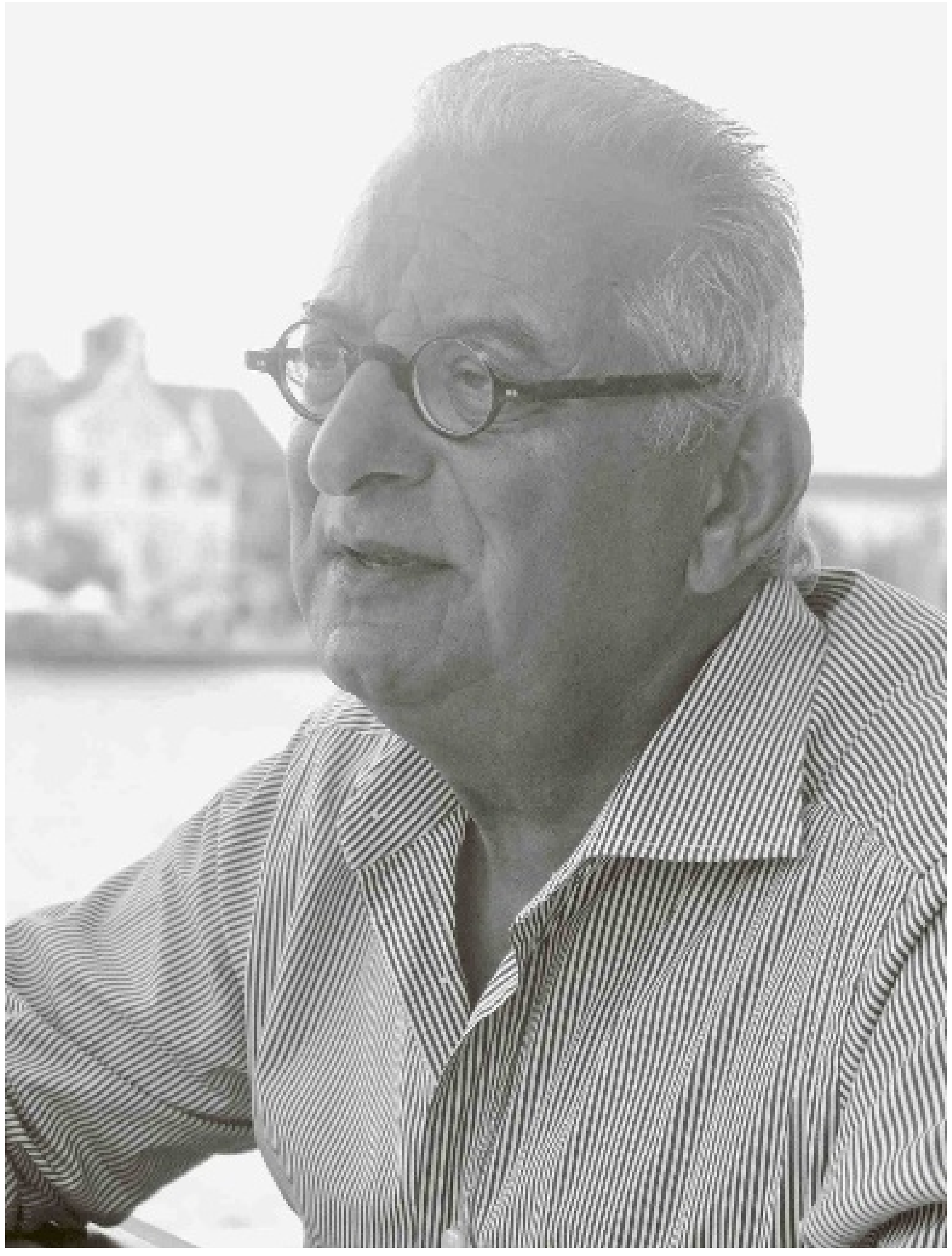

Wim Egger

ramp, verwoesting, catastrofe. En dat geeft veel beter weer wat er gebeurd is. De hele vervolging was uniek. Voor het eerst in de geschiedenis ging het om vernietiging van een heel volk, niet om de religie, maar om wie je was.” Egger neemt het de mensheid kwalijk dat het zover is gekomen. “We zijn verraden.”

Door het hele boek geeft Egger de verstrengeling aan van het verleden dat grote gevolgen heeft voor de mensheid van nu. “Het is ook een mooie verstrengeling”, zegt hij. “Het zou zelfs kunnen zijn dat mijn joodse overgrootvader slaven hield en dat mijn andere overgrootvader daar één van was.”

Rijpen

Egger heeft het boek in een jaar geschreven, nadat hij tien jaar met het idee had rondgelopen. Zijn levensverhaal moest rijpen. Voor hem was het opschrijven een soort verwerking. “Direct na de oorlog wilde niemand bezig zijn met het verleden en dat wat men had meegemaakt. De mensen die uit de oorlog terugkwamen wilden ervan af. Herinneringen vervaagden. En de mensen die de oorlog vanuit een minder heftige kant hadden meegemaakt wilden ontkomen aan een collectief schuldgevoel. Maar denk je dat je door het collectief schuldgevoel sterk af te wijzen, een collectief gevoel van ónschuld kunt verwerven? Nee. Het is moedwillige ontkenning”, zegt Egger. Zijn stem is feller geworden. “Na de oorlog had iedereen moeite te ‘aarden’. Mijn moeder kwam pas maanden na de oorlog terug. Zij heeft verschrikkingen meegemaakt. Mijn vader ging weer aan het werk. Ik had door mijn onderduikperiode ook schoolachterstand.” Egger volgde dezelfde weg als zijn voorouders: de drang om zich te ontplooien. Hij is allerlei studies gaan doen, ook avondstudies en later is hij rechten gaan studeren en jurist geworden.

De auteur vroeg of er foto’s gemaakt konden worden bij het Kura Hulanda Slavenmuseum, bij de ‘schandpaal’ waar de slaven gemarteld werden. Hij had het museum de dag voor het gesprek bezocht en vond deze locatie passen bij zijn verhaal. Zijn marteling met het leven heeft hij kunnen verlichten door zijn leven en dat van zijn ouders, groot- en overgrootouders aan het papier toe te vertrouwen opdat iedereen kan lezen wat er werkelijk gebeurd is. “Dit is een verhaal dat ieder mens moet weten. Dat wat er allemaal in het verleden gebeurd is, dat zijn geen incidenten. Het is de aanloop naar...”, zegt hij nu met zachte stem. “Met discriminatie hebben we bijna afgerekend, maar met het antisemitisme nog lang niet.” Tenslotte zegt Egger: “Ik moest erover schrijven omdat er anders vervaging plaatsvindt en ik de stem wilde zijn voor degenen die geen stem meer hadden en hebben.”

Het boek is op Curaçao verkrijgbaar bij Samsom/Boekplus, Bruna en Mensing’s Caminada en op Aruba bij De Wit Stores & Van Dorp Boekhandel.

Titel: Surinaamse Rug, Joodse Buik
Auteur: Wim Egger
ISBN: 978-90-6170-001-2.
Zie website: www.surinaamserug.nl

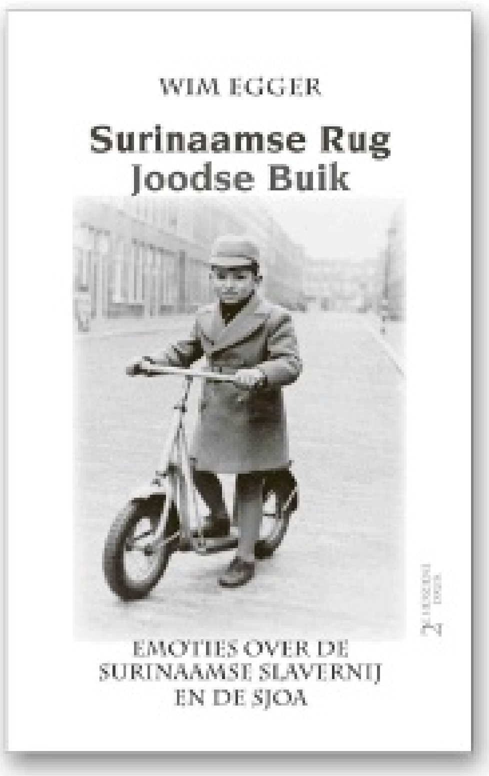

Leesvoer

Getuige

Wanneer er een vreselijke moord plaatsvindt in een meisjesinstituut, besluit spiritueel medium Flora haar diensten aan te bieden aan de politie. Maar die zit niet op haar te wachten.

Het onderzoek verloopt voorspoedig wanneer blijkt dat een van de meisjes van het instituut is weggelopen in de nacht van de moord. Maar inspecteur Joona Linna blijft staren naar het lichaam van het dode meisje. Zij heeft haar handen voor haar ogen gevouwen, alsof ze verstoppertje speelt.

Dan ziet Joona dat er onder de nagel van haar wijsvinger een splinter zit, bloedrood als een robijn.

Door deze ontdekking komt het onderzoek in een maalstroom vol gewelddadige en onverwachte wendingen.

Dit is na Hypnose (2010) en Contract (2011) de derde thriller uit Zweden met inspecteur Joona Linna in de hoofdrol. Kepler is het pseudoniem van het Zweedse schrijversechtpaar Alexander en Alexandra Coelho Ahndoril.

Titel: Getuige
Auteur: Lars Kepler
Uitgever: Cargo
ISBN13: 9789023469056

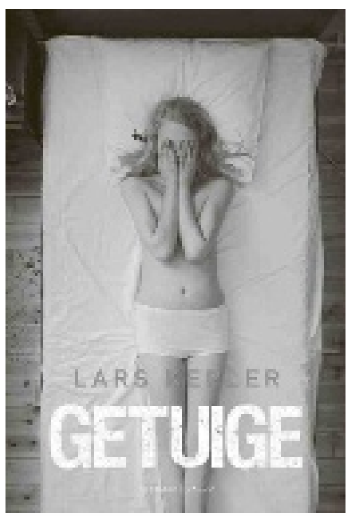

Ars Poëtica

Picture Puzzle Piece

One picture puzzle piece
Lyin’ on the sidewalk,
One picture puzzle piece
Soakin’ in the rain.
It might be a button of blue
On the coat of the woman
Who lived in a shoe.
It might be a magical bean,
Or a fold in the red
Velvet robe of a queen.
It might be the one little bite
Of the apple her stepmother
Gave to Snow White.
It might be the veil of a bride
Or a bottle with some evil genie inside.
It might be a small tuft of hair
On the big bouncy belly
Of Bobo the Bear.
It might be a bit of the cloak
Of the Witch of the West
As she melted to smoke.
It might be a shadowy trace
Of a tear that runs down an angel’s face.
Nothing has more possibilities
Than one old wet picture puzzle piece.

Shel Silverstein
(1930 - 1999)

Huntu Kòrsou

‘Hart van Curaçao’

Sinds enkele maanden maak ik deel uit van een gezelschap van bewuste vrouwen afkomstig uit Fuik en omgeving.

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

(Alleenstaande) moeders, echtgenotes, vrouwen tussen de 20 en 65 jaar oud die een positieve draai aan hun leven geven door een gezellig samenzijn. Misschien is juist dit samenzijn en om te praten over de ‘dingen uit het leven’ onder het genot van een hapje en een drankje, de kracht van deze maandelijkse ‘gathering’. Want hoe dan ook ik voel mij na elke bijeenkomst weer ‘happy’ en realiseer ik mij weer hoe goed ik het heb in mijn leven. Klup di Dama ‘Bukèt di Señor’ heet de groep. ‘Bloemen’ uit het boeket van God. Hoewel deze vrouwen het niet breed hebben in het leven en in wijken wonen waar niet veel voorzieningen zijn, stralen zij de ‘vibes’ uit van gelukkige burgers. En dit inspireert mij enorm, want het geeft mij een ‘frisse kijk op het leven’.

Wat wordt er allemaal gedaan tijdens de bijeenkomsten? Er wordt onder meer aandacht besteed aan persoonlijke ontwikkeling. Zo wordt gepraat over hoe wij als vrouw willen zijn in het leven: ‘wat willen wij uitstralen? Hoe willen wij zijn tegenover onze kinderen en echtgenoot?’

In een andere sessie werd gepraat over een goede uitstraling naar buiten toe en welke fysieke en verbale houding hierbij hoort. Basale vragen werden onder de loep genomen zoals: ‘wat is onze juiste loophouding’ en ‘hoe beantwoord je de telefoon?’ Ook was er een schoonheidsspecialiste aanwezig die ons tips gaf over een goede gezichtsverzorging.

Een bijzonder moment vond ik het samenzijn met tienermoeders die opgevangen worden in ‘Kas di Bruder Pius’ te Muizenberg. Het gaat om een stuk of 15 jonge vrouwen tussen de 14 en 18 jaar oud die hier begeleiding krijgen in het moederschap in combinatie met het volgen van een opleiding. Wat mij raakte was de ‘te vroeg geboren volwassenheid’ in hun ogen. Niet zo raar als je op zo’n jonge leeftijd een grote verantwoordelijkheid hebt te dragen. Ontroerend vond ik het moment waarop een aantal vrouwen uit de ‘Club’ de tieners een hart onder de riem stak met hun inspirerende woorden.

Het jaar 2011 werd afgesloten door middel van een Thanksgiving-diner en een ‘Award’ voor het meest actieve, assertieve en voorbeeldige clublid om op deze manier verschillende dames individueel in het zonnetje te zetten. En hen een spiegel voor te houden dat zij op hun manier een positieve draai geven aan hun leven.

Zoals ik reeds aangaf, voel ik mij na elke samenkomst weer geïnspireerd. De positieve kijk van de dames op het leven, de manier waarop ze andere vrouwen (zoals de tienermoeders) steunen, gezamenlijk dingen delen en zo een steun zijn voor elkaar, zorgen voor cohesie in de maatschappij. Dit geeft mij het gevoel het ‘Hart van Curaçao’ te ontmoeten. En zo laat de club zien hoe je op een eenvoudige manier en met simpele middelen kunt bijdragen aan een duurzame samenleving op ons eiland. En juist daarom geven deze momenten mij een frisse kijk op het leven.

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Dè stichting die duurzame ontwikkeling op Curaçao bevordert door onder meer kennisuitwisseling. Meer lezen over dit initiatief: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou

Spotlight op dieren

Cavia’s (1)

Cavia’s zijn leuke diertjes waar men, met de juiste kennis, een gemakkelijk huisdier aan heeft.

Tekst: Margot Hack

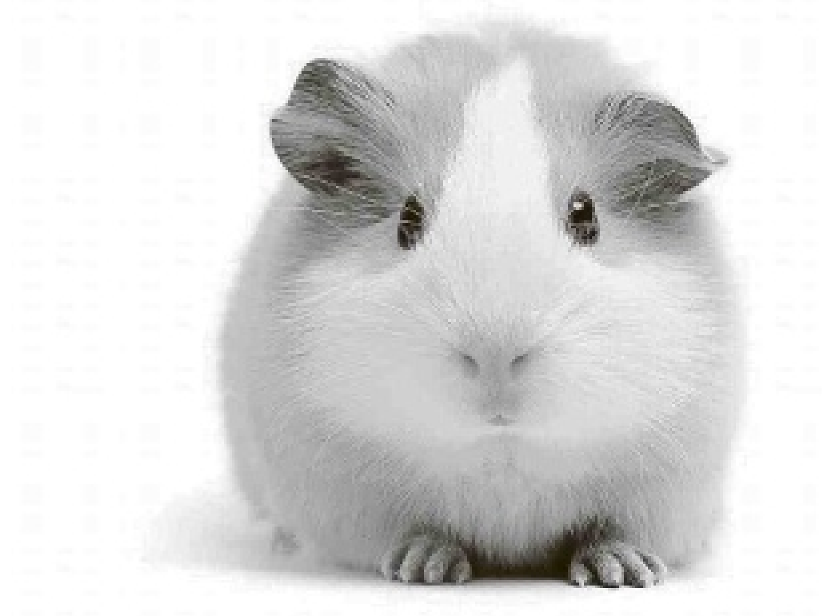

Een van de zaken die belangrijk is om een dier gezond te houden is de juiste voeding. Een cavia is één van de weinige dieren die net als de mens niet in staat is om zelf vitamine C aan te maken. Deze vitamine moet het dier dus via de voeding binnenkrijgen.

Als men specifiek caviavoedsel koopt zal er voldoende vitamine C inzitten, maar aangezien vitamine C aan de lucht oxideert mag het voer niet te oud zijn. Een doorsnee cavia heeft gemiddeld 15 milligram vitamine C per dag nodig. Drachtige zeugjes (vrouwtjes-cavia’s) hebben wel 30 milligram per dag nodig. Een groot deel van een eventueel tekort kan worden ondervangen door het geven van groente en fruit. De dieren vinden het heerlijk en het is nog gezond ook.

Mocht er toch onvoldoende vitamine C aanwezig zijn in het voer, dan kan er bij de botika vitamine C-poeder gekocht worden. Als dit poeder door het drinkwater wordt gemengd, is de samenstelling van 0.2 tot 0.4 milligram vitamine C per milliliter water, is de vitamine C-voorziening van de cavia gewaarborgd. Als er veel chloor in het water zit, moet het water eerst even worden gekookt om het chloor te verwijderen, omdat chloor de werking van het vitamine C teniet doet. Natuurlijk wel eerst het water even laten afkoelen voordat u het poeder erbij doet en voordat u het aan de cavia geeft.

Wanneer de cavia de juiste voeding krijgt en levendig is maar toch niet meer wil eten, kunnen de tanden een probleem zijn. Niet alleen de snijtanden, maar ook de kiezen zullen het hele leven van de cavia doorgroeien. Als de kiezen recht naar boven groeien is er niets aan de hand. Wanneer ze naar binnen gaan groeien vormen ze een soort brug waar geen voedsel meer doorheen kan. Daarnaast zullen de punten van de kiezen in het tandvlees gaan prikken, wat pijn veroorzaakt.

De cavia zal dit uiten door wel met zijn eten te spelen, maar het niet op te eten. De dieren zullen ook gaan speekselen door de pijn in hun mond. Er zijn onderzoeken die suggereren dat deze afwijking, die veel bij oudere dieren gezien wordt, ontstaat door een tekort aan vitamine C. De behandeling van deze afwijking en de methode om het dier weer aan het eten te krijgen, bewaren we voor volgende week.

“Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!”

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Evenals; 5. Europeaan; 8. vakantie; 13. bezittelijk vnw.; 14. allerlei; 16. deel van een bijenkorf; 17. steensoort; 18. wig; 19. deel van het skelet; 21. tweetal; 22. Arabische havenstad; 25. snelheidswedstrijd; 27. bijbelse figuur; 28. kinderziekte; 30. venster; 32. Griekse letter; 33. oude munt; 35. gesneden hengst; 37. soort slee; 38. het wezenlijke; 39. Midden–Amerikaans land; 40. thans; 41. euforisch door druggebruik; 43. wasdom; 45. nevel; 47. rivier in Duitsland; 49. voorzetsel; 50. Engels graafschap; 52. beschikbaar; 54. soort stof; 56. windrichting; 58. verlaagde toon; 60. loterijbriefje; 61. koning (Fr.); 63. betaalmiddel; 65. uit de nood geholpen; 67. eveneens; 68. landbewerker; 69. taxi (Eng.); 70. vroedvrouw.

VERTICAAL:
1. Franse schrijver; 2. Engels telwoord; 3. bewoner van Azië; 4. Frans lidwoord; 5. spinnenwebdraad; 6. bijbelse stad; 7. Engelse titel; 9. bijwoord; 10. geschenk; 11. water (Fr.); 12. Griekse zuilengang; 14. heidemeertje; 15. trotse houding; 18. soort papegaai; 20. drankgelegenheid; 23. oude Griekse munt; 24. halsbont; 26. gebrande suiker; 27. reeks; 28. dienst; 29. aspect; 31. geringst; 32. uitroep van afkeer; 33. vis; 34. werkschuw; 36. belang; 42. nasleep; 44. gezichtsorgaan; 46. verblijf; 48. aldus (Lat); 50. kolenemmer; 51. gast; 53. vogeleigenschap; 54. lor; 55. beest; 57. zelfkant; 59. droog (van wijn); 60. koeienmaag; 62. lofdicht; 64. lidwoord; 66. dwarsmast; 67. familielid.

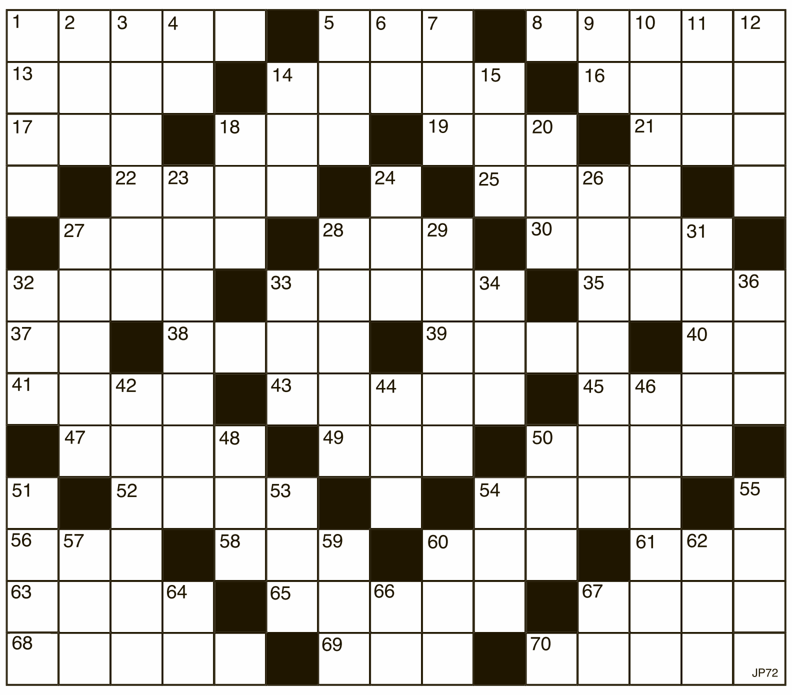

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

E.Tjen-A-Kwoei
Stadionweg 19-A
Aruba

M.A. Maria
Kaya Mikias 31
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

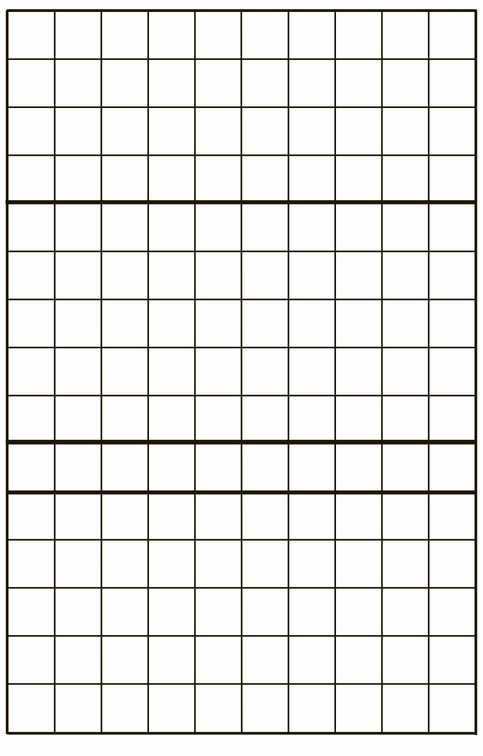

1. Zuivelproduct, sfeerverlichting, tongval;
2. Engelse titel, melaatsheid, pronken;
3. schoon, openbaar vervoermiddel, morgenland;
4. hemellichaam, feest in december, muziekgezelschap;
5. deel van een schip, redenaar, schooldirecteur;
6. loopvogel, koningszoon, spurt;
7. insecteneter, strijdmacht, steunbalk;
8. hoofdtelwoord, volk, oud;
9. roofdier, drinkgerei, gemis;
10. coupe, plantenziekte, voorloper van de piano

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

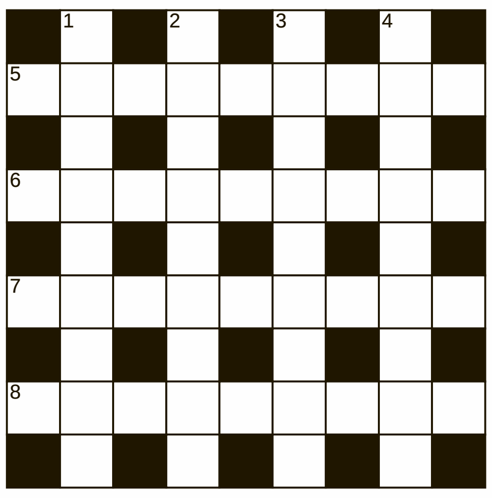

Horizontaal:
5. Wordt binnengehaald als het weer onbestendig is (4)
   De redding is het resultaat (8);
6. Hij zorgt ervoor dat de verkiezingen niet vals zijn (8);
   Zeuren over het water ophalen (7);
7. Toon de betovering van deze bijbelse figuur! (5);
   Zwachtel de Engelse leeftijd van een pop groep! (7);
8. Blijft er een militair over? (5);
   Dienstig een advies gekregen (7)

Verticaal:
1. In het been geschoten (4);
   Schelen en doven (8);
2. Uiting van bot geweld (5);
   Niet alleen hout afzetten (7);
3. Binnen de grenzen is het direct op afstand (5);
   Schadelijke luxe (8);
4. Van veel lekkers is alleen het topje te zien (6);
   Via deze route is de massa verdwenen (7)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

N	G	N	I	R	E	D	E	O	V	N	N	A
E	S	E	D	I	S	F	F	O	IJ	E	E	S
K	O	T	S	E	R	P	T	L	E	O	E	R
K	L	L	A	P	O	N	E	T	P	R	U	K
U	N	E	U	A	N	V	E	A	O	E	S	R
R	E	N	T	T	L	M	P	O	L	E	U	U
D	K	E	I	S	A	P	B	K	L	E	P	J
M	K	N	A	F	E	N	P	F	R	E	M	K
L	U	N	A	A	E	O	S	A	U	T	Y	IJ
A	R	I	G	E	O	U	T	T	A	S	L	K
K	N	W	T	L	T	T	R	L	E	L	O	R
D	A	S	N	I	S	E	E	S	E	L	S	O
O	A	A	R	E	D	D	E	N	D	G	K	O
O	A	I	B	N	K	O	O	R	O	E	E	D
D	P	S	O	N	E	P	P	O	F	H	E	R
S	A	D	G	I	D	E	L	L	O	V	R	L

Aanloopkleur
Aanrukken
Asbest
Donder
Doodkalm
Doorkijkjurk
Drukken
Foppen
Gaai
Kletsnat
Leeds
Meteen
Nopal
Offside
Olympus
Papoea
Presto
Regeltoestel
Rhone
Rook
Slaapplaats
Spiritusfles
Stee
Steenboor
Velijn
Voedering
Volledig
Winnen

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

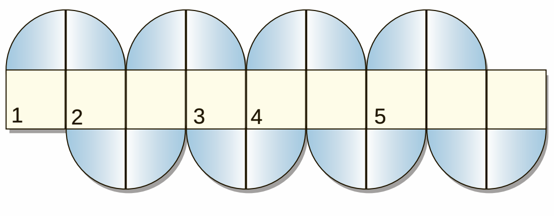

1. Gemalin van Zeus; 2. versleten; 3. vogelziekte; 4. geheel gevuld; 5. weelderig.

© Puzzelland/120317

SUDOKU

				4	3			5
	9	3			1	4		
	4	8					3	6
	8	7						1
4			2					3
	1			6			5	2
		2	7		6		1	4
				9		8		
	7			3	2			9

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

4	1	7	3	5	2	6	8	9
9	2	5	8	4	6	3	1	7
8	3	6	9	1	7	4	5	2
6	9	3	1	2	4	8	7	5
7	5	1	6	9	8	2	4	3
2	4	8	5	7	3	9	6	1
5	8	4	2	3	1	7	9	6
1	7	2	4	6	9	5	3	8
3	6	9	7	8	5	1	2	4

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Shockproof; 8. saki; 11. beu; 12. ais; 13. was; 14. on; 16. lig; 18. mix; 19. go; 20. put; 22. lob; 24. aas; 25. oen; 26. elan; 28. deern; 30. mini; 31. bod; 33. rit; 34. porie; 36. taag; 37. iran; 38. bezem; 40. hik; 42. fee; 45. eden; 46. koket; 48. tipi; 50. ren; 51. kok; 52. lof; 54. sol; 55. en; 56. kap; 58. ros; 60. el; 61. lijs; 62. sla; 64. hap; 66. klif; 67. billenkoek. VERTICAAL: 1. Sloper; 2. ob; 3. cel; 4. kuil; 5. ra; 6. oil; 7. os; 8. sax; 9. as; 10. ironie; 13. wis; 15. nul; 17. god; 18. man; 19. genie; 21. tab; 23. berghok; 24. artikel; 25. oir; 27. noten; 29. ei; 30. monet; 32. dam; 34. paf; 35. heden; 38. bereik; 39. zen; 41. ik; 43. eis; 44. billijk; 46. kop; 47. tor; 49. poe; 51. kas; 53. fohn; 56. kijf; 57. ill; 59. sak; 61. li; 62. si; 63. al; 65. po. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Bolwerken; 6. stoelopen; 7. droomvers; 8. lijvennoot. Verticaal: 1. Toetermijn; 2. zwieroken; 3. broodvonk; 4. weleermos. Anagram: 1. node-onder-donder; 2. geel-gelei-elegie; 3. teen-steen-nestel; 4. kist-strik-estrik; 5. mare-trema-marter; 6. stal-staal-alvast; 7. aker-akker-rakker; 8. roek-koren-kornet; 9. eten-rente-extern; 10. noen-lonen-nelson. Eindoplossing: DENEMARKEN
Woordzoeker: LAPPENMAND Puzzelslang: 1. Toch; 2. heresie; 3. edik; 4. kamelot; 5. troetel. Het sleutelwoord luidde: THEEKETEL

'Tasty island'

Boeddistische invloed was er niet; voorouderverering, het respecteren van de innige band tussen de levenden, de doden, de goden en de geesten, dat wel. Dus niets stond de bevolking van het grote koraaleiland Okinawa - één van de Japanse Ryukyu Eilanden - in de weg om varkens- en geitenvlees te consumeren terwijl elders in Japan tot het midden van de negentiende eeuw slechts sporadisch vlees werd gegeten.

Tekst: Hans Vaders Foto's: Archief

Vandaar dat in het woordgebruik van Okinawa zinsneden voorkomen als 'de Okinawaanse keuken begint met varken en eindigt met varken' en 'alles van het varken kan worden gegeten behalve de hoeven en zijn oink'. Maar dat vette vlees wordt niet vaak meer geserveerd.
Een verademing. Eindelijk eens een eiland waar gezond eten de hoofdmoot van het bestaan lijkt uit te maken, waar gezond eten intuïtief maar ook natuurlijk gezien de aanwezige basisingrediënten lijkt te zijn uitgevonden zonder hulp van diepzinnige raadgevingen in dure geplastificeerde dieetboekjes met mooie kleurige plaatjes.
Okinawa is Japan, maar toch ook weer niet, want het verschilt in cultuur, klimaat, groenten en andere verkrijgbare kost aanzienlijk van datgene wat het Japanse 'vasteland' te bieden heeft. Dus ook wat betreft de smakelijke keuken.
De bevolking van het Japanse eiland Okinawa, de Okinawans, hebben al eeuwenlang een basismaaltijd die bestaat uit voedsel met zeer weinig vet en zeer weinig zout zoals vis - zo is nationaal symbool de bananenvis, de Caesio diagramma, zeer populair - tofu en zeewier. Dit uit zich in de praktijk op een bijzondere wijze. Meer dan vijf maal zoveel mensen bereiken de leeftijd van 100 jaar in vergelijking tot de rest van Japan, terwijl nota bene Japan in totaliteit, dus inclusief Okinawa, er zelf om bekend staat dat zij mondiaal de recordlijst van landen met de langstlevenden aanvoeren.
Maar het komt uiteraard ook door een gebrek aan stress, activiteit tot op hoogbejaarde leeftijd, de duurzame familiebanden en de diepgewortelde en doorvoelde religie. Vrouwen spannen in de leeftijdsrace de kroon. Het 'zwakke' geslacht wordt met voorsprong het oudste.
Dit alles bleef dus niet ongemerkt en menige westerse keukenexpert heeft in recente jaren een aantal basisprincipes uit de cuisine van Okinawa bestudeerd en omarmd en er meestal wat nieuwe elementen aan toegevoegd, bijvoorbeeld het gebruik van - wonderlijk genoeg - spam.
Maar wellicht is dit toch niet zo verwonderlijk maar eerder te wijten aan de aanwezigheid van een aanzienlijke Amerikaanse troepenmacht op Okinawa na het einde van de Tweede Wereldoorlog, nadat tijdens de zogenoemde 'Battle of Okinawa', een bittere herinnering, ruim een kwart van de burgerbevolking de dood vond. Het dispuut over de aanwezigheid van kernwapens op het rustige eiland is tevens een heikel item.
Natuurlijk, invloed van buiten was er in het verleden altijd wel. Gezien de intensieve handelsbetrekkingen met China en andere Zuid-Oost Aziatische landen werd in 1605 de zoete aardappel op het eiland geïntroduceerd en deze werd tot het begin van de twintigste eeuw het belangrijkste product dat verbouwd werd. Overigens kwamen ook de goya, de bittere meloen, en de nabera, de pompoen, naar Okinawa vanaf het continent. En niet te vergeten, last but not least, de awamori, een sterke gedistilleerde drank gemaakt van indica-rijst die oorspronkelijk uit Thailand kwam.
En er vond een 'uitwisseling' van chefs plaats. Topkoks reisden naar China om zich daar de fijne kneepjes van de Chinese dis aan te leren. Dit resulteerde onder meer in een kruidiger maaltijd met meer specerijen zoals bijvoorbeeld kurkuma oftewel geelwortel. Tevens werd het gebruik van veel gember niet geschuwd. Okinawa kreeg hierdoor de bijnaam 'the tasty island'.
Het subtropische Okinawa is momenteel de belangrijkste producent in de regio van suikerriet, ananas en papaja. Maar zonder twijfel weegt dit niet op tegen het feit dat het meest bekende exportproduct karate heet. Deze vechtsport werd ter plaatse ontwikkeld in een symbiose tussen het Chinese kung fu en tradionele lokale martial artstechnieken en een tijd toen de gemiddelde burger zich niet mocht bewapenen.
Terug naar het heden. We eten een soort van bami-soep die alleen op Okinawa wordt opgediend. Soep dus met bami, de beenderen en de maag van een varken, water natuurlijk en een ruime schep sojasaus. Daarnaast wat suiker, een vleugje zout en wat awamori-saké. Garneer dit geheel met een Japanse viscake en een in kleine reepjes gesneden ui. Een glas Orion-bier erbij verricht wonderen van smaak. Een echte verademing.

KOOK MEE MET MAY

Roergebakken tofu, bittere meloen en varkensvlees

1 blok stevige tofu (1 pond), uitgelekt en geperst tussen bordjes om zoveel mogelijk vocht te verwijderen. In 16 stukken gesneden
1 bittere meloen (sopropo) van 250 gram, doormidden gesneden en alle pitten en wat er omheen zit in het midden met een lepel verwijderd.
Omgekeerd op een snijplank leggen en er dunne plakjes van snijden.
Met zout bestrooien en 10 minuten laten staan en dan afspoelen en droog deppen met keukenpapier.
1 theelepel sesamolie
100 gram varkenshaas, fijn gehakt
2 theelepels saké
1 eetlepel pittige visbouillon
11/2 eetlepel bruine rijstazijn
1 lente-ui, witte en groene delen heel fijn gesneden

Een wok boven een hoog vuur verhitten en een halve theelepel sesamolie toevoegen.
Het fijngehakte varkensvlees roerbakken tot het niet meer roze is. Met een 1/4 theelepel zout bestrooien en roerbakken tot het vocht van het vlees is verdampt.
Nu de saké en de bittere meloen toevoegen. 1 Minuut roerbakken. De tofu toevoegen, 1 minuut roerbakken, de rest van de sesamolie toevoegen en nog 1 minuut bakken. De bouillon en de rijstazijn toevoegen. Luchtig omscheppen. Voor het serveren de lente-ui erover strooien.
Met Japanse rijst serveren.
Voor 2 à 3 personen.

Eet smakelijk,
May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Navarro Correas, Colleción Privada Chardonnay

Druivensoort:	**Chardonnay**
Streek:	**Mendoza, Argentinië**
Kleur:	**Abrikoosgeel**
Geur:	**Honingmeloen, hazelnoot**
Smaak:	**Rijke, volle tonen van fruit met noten**

Soms kom je zo'n wijn tegen waarbij je gelijk aangenaam verrast bent. Deze rijke Chardonnay uit het mooie Argentinië behoort tot deze groep.
Zeer verleidelijke smaken van rijp zomerfruit, abrikoos, nectarine, honingmeloen, met goede structuren van hazelnoot en eiken.
Dat eiken komt door de opvoeding, 30 procent van de wijn rijpt zes maanden op barriques van 225 liter van Amerikaans eiken.
Ik proef rijpe fruitsmaken, maar ook gebrande sesamzaadjes, echt heerlijk. Voor mij een uitstekend huwelijk met de tofu, de bittere meloen en het varkensvlees. De wijn pakt de smaken echt goed op en geeft veel levendigheid en structuur aan de combinatie.

Santé!

LICORES MADURO

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Heb jij al gelachen vandaag?

CliniClowns

Het genot van wijn

Mode & Wijn ABC

Voor een sommelier staan de letters ABC voor 'Anything But Chardonnay', grappig gevonden en toch gaat het voor veel wijnontdekkers op.

Tekst: Erik van Kampen

Ik word soms gek van al die mensen die denken dat de wijnwereld alleen maar bestaat uit voornamelijk Chardonnay-wijnen.

Wijnen kunt u het beste vergelijken met mode, als dame loopt u toch ook niet iedere dag in een spijkerbroek.

De Chardonnay is voor mij de spijkerbroek onder de wijn, hij komt in vele varianten voor, iedereen heeft er minimaal één van in z'n kast liggen en je kunt hem te pas en te onpas dragen in haast ieder soort gezelschap of tijdstip van de dag, zonder dat je erover na hoeft te denken.

Maar, net als zovele mannen, zie ik graag vrouwen die zich kleden naar de laatste mode, of zich een eigen stijl aanmeten, veel leuker, zeg nou zelf.
Voor dames is het heel normaal om zich bij haar kledingkeuze rekenschap te geven van de tijd van de dag, het gezelschap en de locatie waar ze zich gaat bevinden.
Helaas is men bij het kopen van wijn vaak bang om een verkeerde keuze te maken dus kiest men, mijns inziens, te vaak voor de 'veilige' weg, Chardonnay voor witte wijn en Merlot of Cabernet Sauvignon voor rode wijn.

Er kan u echter niets gebeuren door af en toe een gezellige Riesling, een knisperende Albariño of een rijke Viognier als witte wijn te drinken. Drie interessante druivenrassen met karakter en pit, anders als anders en vaak verrassend lekker.

Ga bij de keuze voor een rode wijn eens voor een landelijke Zweigelt, een verrassende Mencia of een zwierige Tinta Roriz.
Het siert u zelfs als u wel durft af te stappen van de ge-eikte wijnen, ehh pardon bedoel ik.

Ga eens wat vaker naar een wijnwinkel en zeg; voor mij geldt vandaag ABC en ze begrijpen hopelijk direct wat u bedoelt. Waarschijnlijk gaat u aan het einde van de middag met wat passen en meten weg met een prachtige, betaalbare wijn uit de laatste mode, gevonden op een wijnbeurs of een wijngaard waar u nog nooit van had gehoord.

U komt als een gelukkig mens thuis met uw laatste aankoop en showt de laatste aanwinst trots aan uw vrienden, u vertelt enthousiast over het vernieuwde ontwerp en de mooie afwerking.

Dan komt het hoogtepunt, samen met u vrienden gaat u de wijn proeven, ze zullen u respecteren om zoveel durf en eigenzinnigheid. Ook zij gaan op hun beurt de laatste mode proberen, want ze kunnen uiteraard niet achterblijven en nodigen u bij hen thuis uit om deze laatste mode-aanwinst te bewonderen en te degusteren.

Ik verzeker u, na een aantal maanden bent u door al dat proeven en luisteren en vertellen over dit prachtige product, zonder dat u het doorhad, een wijn-connaisseur geworden en bent u eindelijk van die 'oubollige' Chardonnay verlost.
Wie had dat gedacht!

À Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

ÑAPA Business

17 maart 2012

Carmabi timmert aan de weg

'Met natuuradvies de markt op'

Het nieuwe science centre op Piscadera krijgt al duidelijk vorm. Nog deze zomer moet de vier verdiepingen tellende nieuwbouw van Carmabi, voluit de Caribbean R esearch and Management of Biodiversity Foundation, worden opgeleverd. Het marine biologisch onderzoek zal daarin worden gehuisvest. Ook de nieuwe onderkomens voor de buitenlandse stagiaires (maximaal 30) en hun begeleiders, de zogenoemde profkamers (maximaal 20 bedden) krijgen op de bovenste twee verdiepingen een plek.

Van links naar rechts Paul Stokkermans, Cliiford de Lannoy en John de Freitas.

Tekst: Peter Onvlee Foto's: Ken Wong

De nieuwbouw is noodzakelijk geworden omdat Carmabi het terrein waarop de oude studentenonderkomens aan de rand van het strand van voorheen Hook's Hut en tegenwoordig Pirates Bay niet meer in bezit heeft. Ook de laboratoriumruimte in het oude, achter de nieuwbouw liggende hoofdgebouw, was dringend aan vervanging toe. Dat hoofdgebouw steekt schril af bij de nieuwbouw. Duidelijk verouderd, aan renovatie toe.

Maar de kans dat dat ook op korte termijn mogelijk is? Paul Stokkermans, de 53-jarige algemeen directeur van de stichting, vreest van niet. Hij is, dat wel, driftig op zoek naar financiële middelen. Maar gemakkelijk, ook wat het functioneren van Carmabi betreft, nee dat is het zeker niet. Voor Stokkermans, volgende maand alweer twee jaar bij Carmabi werkzaam, is het passen en meten geblazen om met een begroting van circa 1,5 miljoen gulden, bestaande uit eigen inkomsten (2/3) en subsidie (1/3), die hij jaarlijks ter beschikking heeft, het natuuronderzoek en beheer op Curaçao op een hoog peil te houden.

Inkomsten

"En jaarlijks wordt het lastiger", zegt hij. "Niet alleen is de subsidiekraan door de overheid - toen nog het Land Nederlandse Antillen en het Eilandgebied Curaçao - zes jaar geleden met zo'n 70 procent dichtgedraaid,van ongeveer 1,2 miljoen tot minder dan 500.000 gulden, sindsdien heeft er ook geen enkele vorm van inflatiecorrectie meer plaatsgevonden." Niet vreemd dus dat de man die voordat hij de overstap naar Carmabi maakte 12,5 jaar bij de Dienst Economische Zaken verantwoordelijk was voor de afdeling voor de Usona-projecten (MEP, het Meerjaren Economische Programma en SEI, het Sociaal Economisch Initiatief), driftig op zoek is gegaan naar nieuwe inkomstenbronnen. "De huidige financiën zijn voor Carmabi eigenlijk niet toereikend voor een goed natuurbeheer op het eiland."

Het streven van Carmabi, zowel de organisatie als het bestuur van de stichting, is er dan ook op gericht om meer eigen inkomsten te genereren. Stokkermans heeft daarvoor ook al een aantal stappen gezet. Op Savonet bijvoorbeeld. Voorbeelden van nieuwe initiatieven zijn het nieuwe, sinds enkele maanden, conferentiecentrum, de verhuur van Savonet voor evenementen als culturele manifestaties, feesten en huwelijken en de met de entree samengevoegde winkel waar souvenirs en educatieve boeken worden aangeboden. Ook de entreeprijs voor het Christoffelpark voor toeristen is enigszins verhoogd. Van 17,50 tot 21 gulden.

In het park zelf zullen nieuwe producten worden ontwikkeld. Een historische route bijvoorbeeld. Naast de al bestaande jungletours, maanwandelingen en hertentour. Van de historische tour zullen ook de twee plantages Zorgvlied en Zevenbergen deel uit maken. Al zijn daar alleen nog de ruïnes van over. "De meeste ruïnes liggen van de weg af, zijn overgroeid en er moeten dus routes worden gemaakt."
"We zijn", zo vervolgt Stokkermans, "nu bezig alles in kaart te brengen. De plantagehuizen de structuren, de mijnen."

Consultancy

In het kader van het zoeken naar meer inkomsten past ook de recente aanstelling van de 26-jarige Clifford de Lannoy, een in Nederland, Utrecht, afgestudeerd bioloog. Zijn masters: Natural Resources Management, Beheer van Natuurlijke Hulpbronnen. Hij richtte zich hierin op de ecologie. Bij de afdeling advies/consultancy van hoofd John de Freitas, al 27 jaar werkzaam voor Carmabi. "Consultancy moet in principe inkomsten genereren", aldus Stokkermans. Hij kijkt met enige jaloezie naar de situatie op Bonaire waar 'zusterorganisatie' Stinapa Bonaire, de Stichting Natuur Parken Bonaire, alleen al uit de duikfee (iedereen die in de wateren rond het eiland daar te water gaat betaalt 25 dollar) en de heffingen voor de parken (ook voor andere activiteiten in het marinepark en het Washington Slagbaai National Park) jaarlijks zo'n miljoen dollar ontvangt. Hij zou het liefst graag ook zo'n regeling op Curaçao zien, maar 'de politiek' is nog niet zo ver.

Advies/consultancy is een van de zes afdelingen van Carmabi. Vier inhoudelijk en twee ondersteunend. Parkbeheer (waarvan de oud-gezaghebber van Saba, Antoine Solagnier het hoofd is), Educatie (vacature voor hoofd), Onderzoek/research (onder leiding van Mark Vermeij, tevens plaatsvervangend directeur), Marketing (met als hoofd Kim-Lee Mattheus) en Administratie (hoofd Ethline Isenia) zijn de andere vijf. In totaal, op Piscadera, Savonet en de parken, werken voor Carmabi zo'n dertig mensen. Aan salarissen gaat tweederde van het budget op, zo'n miljoen gulden. De overheidssubsidie voor Parkbeheer is zo'n 120.000 gulden, voor wetenschappelijk onderzoek 158.000 gulden en voor educatie 186.000 gulden; geld dat bijna geheel op gaat aan het busvervoer van de schoolkinderen.

Over de rol van Carmabi is de afgelopen periode binnen de politiek weer nadrukkelijk gesproken. De parken, met uitzondering van het Christoffelpark, zouden, zo is bijvoorbeeld geopperd, naar Uniek Curaçao kunnen worden overgeheveld. Stokkermans kent die discussies uiteraard ook, maar kan zich daarin niet vinden. Weet dat Carmabi en Uniek Curaçao onvergelijkbare organisaties zijn, maar is met Uniek Curaçao wel in goed gesprek. "Beide organisaties beheren terreinen, parken. Uniek Curaçao doet dat totaal anders. We kunnen wat dat betreft misschien van elkaar leren. Samenwerken wellicht ook. Maar vergelijkbaar? Nee. Wetenschappelijk onderzoek zoals bij Carmabi doet Uniek Curaçao niet. Dat is, niets ten nadele, voornamelijk een organisatie die met de inzet van heel veel vrijwilligers werkt."

Vleermuizen

De hoofdmoot van het onderzoek wat door Carmabi wordt uitgevoerd speelt zich onder water af. "Mark Vermeij, een mariene bioloog die ook nog aan de Universiteit van Amsterdam is verbonden, heeft zich ook internationaal al gemanifesteerd. Maar ook wordt er steeds meer boven water, op het land dus gewerkt. En in de lucht. Binnenkort gaat er ook een meerjarig vleermuizenonderzoek van start op alle Benedenwindse eilanden en de Venezolaanse kust. De dieren worden om te beginnen geteld. Er blijken soms op bepaalde locaties grote verschillen in aantallen vleermuizen te bestaan. Het waarom daarvan is volgens John de Freitas nog een mysterie. "Wellicht verhuizen ze tijdelijk naar andere eilanden en mogelijk zelfs naar het kustgebied van het vasteland, we weten het niet."

En hoewel geïnteresseerd in alle soorten vleermuizen wordt er met meer dan gewone interesse gekeken naar de Leptonycteris curasoae curasoae, een vleermuis die behalve op de Benedenwindse eilanden voorkomt in noordoost-Colombia, noord-Venezuela en Isla Margarita (Venezuela). De soort is genoemd naar het eiland Curaçao, waar hij het eerst gevonden werd. Net als zijn verwanten komt deze soort in droge habitats voor. In Colombia leeft hij tot op 1000 meter hoogte. De Midden-Amerikaanse soort L. yerbabuenae wordt soms ook tot L. curasoae gerekend en wordt dan beschouwd als de tweede ondersoort (L. c. yerbabuenae).

Voor het onderzoek worden op alle eilanden afzonderlijk workshops gehouden. Onderwerpen die aan de orde komen zijn onder meer het trainen van technieken om de dieren te markeren, te vangen en de grotten waarin ze leven in kaart te brengen. Het belang van het vleermuizenonderzoek zijn de (hoge, staande) zuilcactussen zoals de datu en kadushi. De vleermuis is een van de hoofdbestuivers van de plant. En het doemscenario van uitsterven daarvan moet worden voorkomen. "Zonder vleermuizen geen vogels", zegt De Freitas als krachtige oneliner. En toelichtend volgt: "Zonder vleermuizen geen cactus. En zonder cactus geen vruchten voor vogels en andere dieren. De cactussen dragen namelijk vruchten in de droge tijd als andere bomen geen vruchten dragen. En als er geen vruchten zijn kunnen ook de vogels niet overleven."

Dat het nieuwe onderzoek eilandoverstijgend is, is iets dat volgens Stokkermans bij Carmabi past en hoort. "We staan voor Caribisch. In het verleden zijn we al op veel andere eilanden van de Antillen actief geweest. En die situatie is ook na de sinds 10-10-10 doorgevoerde nieuwe staatkundige structuur voor de eilanden niet veranderd. Integendeel. En ons streven is onze vleugels over het gehele Caribische gebied uit te slaan. We willen een Caribisch instituut zijn; hebben hier de kennis voor."

Doorberekenen

Die kennis wil Carmabi inzetten en benutten. Via onder meer de afdeling advies/consultancy. "In het verleden, voor de doorgevoerde korting op de subsidies, hebben we altijd gratis adviezen gegeven aan het eiland. Door de korting kan dat niet meer. We rekenen nu de kosten door." Adviezen werden gegeven aan bijvoorbeeld DROV, met name inzake het Eilandelijk Ontwikkelingsplan en de evaluatie daarvan. De bepaling van de natuurwaarden van een gebied wat als basis kan dienen om de bestemming van natuurgebieden te bepalen, bijvoorbeeld wel of niet een conserverings- of toeristisch gebied. Ook op St. Eustatius en Bonaire hebben we dat gedaan", kijkt John de Freitas terug in de tijd. "Ook de monitoring van natuurgebieden om eventuele achteruitgang te constateren en te stoppen."

Andere activiteiten en producten van de afdeling: biologische inventarisaties ('we weten veel op onderwatergebied, maar ook op plantengebied'), vegetatiekaarten ('belangrijk voor het opstellen van ruimtelijke plannen; er zijn kaarten van Curaçao, Bonaire, Saba en St. Eustatius'), beheersplannen voor parken ('we hebben als beheerder van het Christoffelpark en andere gebieden zelf veel ervaring en kennis op dit gebied'), onderzoek en informatievoorziening, herbeplanting met inheemse planten/bomen, ecologisch onderzoek en popularisering van de (wetenschappelijke) informatie.

De Freitas was tot voor iets meer dan een maand de man die alleen vorm gaf aan de afdeling advies/consultancy. Met, dat wel, hulp en ondersteuning van andere afdelingen. Zoals dat binnen Carmabi gebruikelijk is. De opbrengst van zijn activiteiten, zo'n 1,5 ton per jaar, ongeveer kostendekkend. Met de komst per 1 februari van dit jaar van Clifford de Lannoy, een echte yu'i Kòrsou, is de verwachting en de hoop dat de commerciële activiteiten meer gaan opleveren. "Het aantal opdrachten neemt toe", weet Stokkermans.

Welzijn

De Lannoy, in april vorig jaar afgestudeerd, is geen onbekende van en voor Carmabi. Liep hier ook al in 2009 stage. Is blij op zijn eiland terug te zijn. Het was zijn plan ook altijd om terug te keren na het afronden van zijn studie. Hij vertrok als 18-jarige van Curaçao, kwam als 19-jarige op Schiphol aan. Was jarig in het vliegtuig. De nacht van 31 juli op 1 augustus. "Een weloverwogen beslissing", zegt hij zelf. Ook al is het financieel misschien niet de beste aangezien zijn (nog terug te betalen) studieschuld in euro's uitstaat. "Als je naar het geld kijkt had ik een andere beslissing moeten nemen", lacht hij. "Maar de liefde voor mijn eiland heeft de doorslag gegeven." Hij noemt het een overweging tussen welvaart en welzijn.

De eerste anderhalve maand bij Carmabi bevalt hem prima. Ook al moet hij voor het vleermuizenproject wel direct een drietal hondsdolheidsinjecties krijgen. Als voorzorg tegen mogelijke beten van uit Venezuela afkomstige dieren. Hij wordt betrokken bij drie grote projecten; leest zich daarover in. Naast de vleermuizen is er een onderzoek naar de natuurwaarden op Bonaire en een onderzoek naar de invloed van het (nieuwe) windmolenpark op Playa Kanoa op de vogels. "Wat zijn de gevolgen van die molens. Eisen ze slachtoffers onder vogels en vleermuizen? Wat is de kans?"

In een van de testmolens worden daarvoor bijvoorbeeld geluidsmicrofoons geïnstalleerd gericht op vleermuisdetectie. Een computerprogramma analyseert de geluiden. Maar ook actief is er op de grond al onderzoek gedaan. Met een speciale microfoon in de hand en aangesloten op een laptop met daarop de juiste software om de vleermuisgeluiden te registreren en later te analyseren met andere software. "Er zijn", zegt De Lannoy, "mogelijkheden om het aantal slachtoffers van windmolens te beperken. Als uit ons onderzoek zou blijken dat er vogels en vleermuizen sterven door tegen of in de propellers te vliegen of in de luchtstroom worden meegezogen, dan zou je apparaten op de vleugels kunnen plaatsen die als waarschuwing geluid produceren." Overigens, uit de literatuur is al bekend dat bij migrerende soorten de kans op slachtoffers het grootst is. "Maar vogels zijn best slim. Soorten die hier blijven leren. Als er eens een slachtoffer valt door een windmolen dan leren andere vogels hiervan en blijven uit de buurt."

Uitdaging

Het werk op Curaçao (en de andere eilanden) noemt hij een uitdaging. Biologie in Nederland is iets heel anders dan biologie in de tropen en dus op Curaçao. "Het eiland heeft unieke eigenschappen. Het is heel anders dan met bijvoorbeeld wiskunde. Dat is hetzelfde in Nederland en hier. Biologie niet. Ik ken uiteraard de principes, in Utrecht geleerd. Maar de lokale praktijk is totaal verschillend. Al heb ik natuurlijk het voordeel op het eiland te zijn opgegroeid en al tijdens mijn stage veel te hebben opgestoken. Ook ten aanzien van het natuurbeheer."

Echte natuurwetgeving, zo zegt hij, ontbreekt op Curaçao. Hij betreurt dat. "Er ligt een concept-natuurbeheersplan, maar dat is ten eerste nog niet goedgekeurd en stamt ten tweede uit eind jaren negentig." Dat aanpassing aan de huidige tijden nodig is behoeft volgens De Lannoy geen betoog. "Een update is op korte termijn noodzakelijk. Het eiland moet een natuurbeleid hebben, geen plan. Dat mag ook best geld kosten, want natuurbeleid levert ook geld op. Als je ziet hoeveel je kunt besparen als je de natuur beschermt... Neem de riffen, het koraal, dat van groot belang is voor de kustbescherming. Of erosie als gevolg van kaalslag of verkeerde planning. De modderlawines na een hoosbui. Een en ander kan tot een ecologische ramp, een ecologisch verval of achteruitgang leiden. In Haïti weten ze hier alles van. Dit hebben we ook met Thomas meegemaakt."

Fiscale feiten

Uw eigen woning en de inkomstenbelasting

Als eigenaar van een eigen woning zijn er een aantal fiscale voordelen die u moet benutten. De meest bekende is de hypotheekrente -aftrek. Daarnaast zijn er andere kosten van de eigen woning die u in mindering kunt brengen op uw inkomen om minder inkomstenbelasting te betalen of misschien zelfs terug te ontvangen.

Tekst: Lennart Huijsen en Ingemara Bak

Voordat wij ingaan op de fiscale voordelen is het van belang om stil te staan bij het begrip eigen woning. Onder eigen woning wordt verstaan een woning waarvan u eigenaar bent, waarvan u de grond in erfpacht, vruchtgebruik of huur heeft of die u uit een erfenis heeft verkregen. Het bijzondere van een eigen woning die als hoofdverblijf wordt gebruikt, is dat de huurwaarde daarvan niet in de inkomstenbelasting wordt betrokken, terwijl de met de eigen woning samenhangende kosten wel aftrekbaar zijn. Welke kosten kunt u in mindering brengen op uw inkomen?

Aankoopkosten
In het jaar van de aankoop van uw woning zijn de kosten die verband houden met uw hypotheek aftrekbaar, zoals de afsluitprovisie, taxatiekosten voor de aanvraag van de hypotheek, notariskosten (zegels, kadasterkosten en notarieel honorarium voor de hypotheekakte) en de kosten in verband met de inschrijving in het hypotheekregister.
Kosten die geen verband houden met afsluiting van de hypotheek zijn niet aftrekbaar. Zo zijn de verschuldigde overdrachtsbelasting, notariskosten in verband met de akte van levering en makelaarscourtage niet aftrekbaar.

Jaarlijkse kosten
Wanneer u uw eigen woning heeft, zijn er kosten die u jaarlijks in mindering kunt brengen op uw inkomen. Hierbij kunt u denken aan rente van schulden en kosten van (hypotheek)leningen aangegaan ter verkrijging, onderhoud of verbetering van uw eigen woning en premies voor een aan die lening verbonden met de looptijd dalende overlijdensrisicoverzekering, tot een bedrag van 27.500 gulden. Het maximum van 27.500 gulden kan met 2.500 gulden (voor gehuwden met 5.000 gulden) worden verhoogd indien de renteaftrek voor consumptieve leningen niet volledig is benut.
Rente van schulden en kosten van hypotheekleningen die voor 1 augustus 2000 zijn afgesloten zijn onbeperkt aftrekbaar.
Onderhoudskosten van uw eigen woning en tuin kunnen tot een bedrag van 2 procent van de waarde van de woning voor de toepassing van de grondbelasting met een maximum van 3.000 gulden worden afgetrokken. Daarnaast zijn premies voor brand- en natuurrampenverzekeringen aftrekbaar.
Echter, niet alle kosten die verband houden met uw eigen woning zijn aftrekbaar. De grondbelasting, de aflossing op de hoofdsom van de hypotheekschuld en kosten in verband met verbetering van de woning zijn bijvoorbeeld niet aftrekbaar.

Als u bezig bent met de bouw van uw eigen woning, dan kunt u de betaalde bouwrente in mindering brengen op uw inkomen. De bouwrente is de som van alle soorten rente die de koper van een nieuwbouwwoning tijdens de bouw moet betalen aan de bouwer en de geldverstrekker. De bouwrente is slechts aftrekbaar in het jaar dat de woning wordt betrokken en het daaraan voorafgaande jaar.

Aangifte inkomstenbelasting
Om gebruik te kunnen maken van de fiscale voordelen van de eigen woning dient u uw aangifte inkomstenbelasting in te dienen. De aftrekbare kosten komen in mindering op het belastbare inkomen, zodat u wellicht minder inkomstenbelasting moet betalen of zelfs een belasting teruggave kunt verwachten. U moet wel kunnen aantonen dat u de betreffende kosten heeft gemaakt. Stuur daarom kopieën van uw facturen en bonnetjes mee bij uw aangifte inkomstenbelasting.

Mr Lennart Huijsen en mr Ingemara Bak zijn werkzaam bij PricewaterhouseCoopers Curaçao als belastingadviseurs. In deze rubriek wordt over diverse fiscale onderwerpen geschreven.

Mens & Werk

Is leiderschap te leren?

Er is de laatste tijd veel aandacht voor andere vormen van leiderschap. Oud leiderschap is 'uit '. Oud leiderschap is autocratisch en neemt soms zelfs dictatoriale trekken aan. De leider wil dat wat hij wil uitgevoerd wordt en medewerkers worden geacht de leider te volgen. Alles gebeurt zoals de leider het wil. Contact met de medewerkersop de werkvloer is er nauwelijks. De leider zit in een glazen torentje en stuurt het bedrijf aan.

Tekst: Judice Ledeboer

Er zijn echter ook leiders die in glazen torentjes zitten omdat ze zichzelf daarin opsluiten om niet door de mand te vallen omdat ze eigenlijk geen goede leiders zijn. Ze zijn op die posities gekomen door vriendjespolitiek of ze zitten op die positie omdat het bedrijf een familiebedrijf is en de zoon of kleinzoon vanzelfsprekend een topfunctie moet hebben. Dit werkt remmend op de ontwikkeling van een bedrijf en het is een bron van ergernis bij het personeel en anderen die met dit soort 'leiders' te maken hebben. Want niet iedereen heeft vanzelfsprekend leidinggevende capaciteiten, ook al zit dat in de genen volgens recent onderzoek.

Maar wat is goed leiderschap? Er wordt in de media veel over geschreven, er verschijnen iedere week nieuwe boeken en er worden wereldwijd allerlei 'leadership-trainingen' aangeboden, om geïnteresseerden te leren over leiderschap. Maar de omslag naar het nieuwe leidinggeven vindt maar mondjesmaat plaats. Interessant is om eens te kijken of iedereen in staat is om een goede leider te worden.

Dertig jaar geleden dacht men dat talent afhankelijk was van de opvoeding, het onderwijs dat iemand genoten had en andere sociale factoren, maar sinds er steeds meer bekend wordt over de werking van de hersenen en over genetica, lijkt leiderschap te zijn aangeboren en niet aangeleerd. Er is daar inmiddels allerlei overtuigend bewijs voor en het meest overtuigende bewijs dat er is voor de 'nature"-variant komt uit tweelingenonderzoek van de Amerikaanse hoogleraar Richard Arvey. Hij onderzocht eeneiige tweelingen die apart van elkaar waren opgegroeid en ontdekte dat er inderdaad een genetische component was. Uiteindelijk was zijn conclusie dat leiderschap voor grofweg dertig procent kan worden toegeschreven aan de genen. Dit is dus interessant voor diegenen die de ambities hebben om leidinggevende te worden.
Het is dan ook handig om eens te kijken naar de posities van de ouders, grootouders, overgrootouders in het verleden of van ooms en tantes in directe lijn binnen de familie.
Hebben zij leidinggevende posities (gehad)? Als het duidelijk is dat er familieleden op leidinggevende posities hebben gezeten of zitten, dan is er meer kans om leidinggevende capaciteiten te hebben, volgens onderzoek van Richard Arvey.

Maar er spelen meer factoren een rol bij het 'kweken' van leiderschapskwaliteiten. Mensen die in hun jeugd op school of in hun sportteam al 'leiderschap' hebben getoond door bijvoorbeeld de klassenvertegenwoordiger te zijn of teamleider van een sportteam, hebben al als 'leider' moeten optreden.
Meestal worden deze jongeren gevraagd voor deze rol in de klas of hun sportteam omdat het duidelijk is dat zij geschikt zijn om de groep te leiden. Die leidinggevende kwaliteiten zitten dus al van jongs af aan in die persoon en dat valt anderen ook op.

Natuurlijk kan iemand die een leidinggevende positie ambieert ook veel zelf doen aan het ontwikkelen van leiderschapskwaliteiten. Gericht trainingen en studies volgen en boeken lezen over leiderschapsontwikkeling is een eerste stap. Denk aan het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden of trainingen 'out-of-the-box-denken', waarbij men leert om oude patronen los te laten en om verder te kijken dan dat wat men gewend is te doen. En tijd besteden om eigen gedrag te veranderen door aan zelfreflectie te doen is beslist geen verloren tijd.

De wetenschappers die onderzoek doen naar het wel of niet kunnen ontwikkelen van leiderschapskwaliteiten gaan verder en kijken zelfs naar lichamelijke kenmerken, zoals de aanwezigheid van het gehalte aan testosteron in het lichaam. Allan Mazur, een Amerikaans onderzoeker, vond een verwantschap tussen leiderschap, succes en testosteron. Uit zijn onderzoek kwam naar voren dat er een hogere testosteronproductie ontstaat als iemand successen boekt en dat leidt dan ook weer tot nog meer succes. Het verhoogde testosterongehalte kan er echter ook toe leiden dat leiders niet meer met beide benen op de grond blijven staan en realiteitszin verliezen. Dit is een interessant gegeven, gezien de vele schandalen de laatste jaren waar topleiders bij betrokken zijn en zijn geweest.

Veel leiderschapseigenschappen zijn aan te leren. Belangrijk is dat er ambitie is en de wilskracht om iets dat men voor ogen heeft te bereiken.
Er zijn echter ook al geluiden dat men in de toekomst door het afgeven van dnamateriaal kan zien of iemand leidinggevende capaciteiten heeft, waardoor de ontwikkeling van iemand gerichter kan plaatsvinden. Dit is toekomstmuziek, maar het is zeker geen science fiction op het gebied van HR-management.

Over management

Organiseren, ondernemen, managen en leidinggeven

Het Excel-plan, de mission en vision statements

Tekst: Jan de Ruijter

Verdere aanbevelingen voor het opstellen van de missie zijn:

- vooral geen moeilijke en lastige woorden gebruiken, en geen vakjargon.
- geen holle frasen gebruiken. Die zijn niet concreet en dat spreekt niet aan.
- het kort en krachtig te houden, denk aan ongeveer 25 woorden, vermijd details, het gaat om de grote lijnen.
- het moet gemakkelijk te onthouden en uit te leggen zijn.
- het moet pakkend en spitsvondig zijn.
- leg verband met de buitenwereld. Het bestaansrecht van de onderneming ligt in de buitenwereld, geef dus in de missie aan wat u voor die buitenwereld wilt betekenen.
- pretendeer niets dat de organisatie in werkelijkheid niet is.

Enkele goede voorbeelden zijn de mission statements van IBM 'Our mission is simply stated. We want to be the best service organization in the world', van Walmart 'To give ordinary folk the chance to buy the same thing as rich people', van Apple 'To offer the best possible personal computing technology and to put that technology in the hands of as many people as possible', van Foxtec 'Being the supplier of choice to our customers', van Roca Ceramica 'To offer a wide range of superior quality products that guarantee the company's continuity in order to satisfy all of its customers' needs in seeking maximum comfort and well-being en van een bibliotheek 'De deur naar kennis en verbeelding openen'.

Een bedrijf of organisatie zonder een duidelijke missie loopt de kans er wel te zijn, maar kan niet evalueren of men op de goede koers ligt. Door het mission statement weten alle medewerkers wat de ambitie en doelen zijn van de onderneming. De missie moet vooral duidelijk gecommuniceerd worden, goed begrepen en geaccepteerd zijn. Dat houdt meer in dan het mission statement in een fraaie lay-out op mooi papier in een mooie lijst ergens op te hangen. Het mag niet vervallen in een holle leuze waar verder niets mee gedaan wordt. Het mission statement moet een belangrijke functie krijgen bij het werven en selecteren van medewerkers, en moet bediscussieerd worden in de trainingsprogramma's en bij de beoordelingsgesprekken. De managers moeten er bij alle passende gelegenheden over spreken, bijvoorbeeld in vergaderingen en in hun jaarrede.

In het Excel-plan zijn er twee belangrijke zaken die onder het mission statement geplaatst moeten worden en die daar thuishoren. De eerste is uw credo, slogan, uw leuze, slagzin, lijfspreuk, motto, reclamezin, kernspreuk, een korte krachtige zin die precies uw bedoeling uitdrukt zoals voor een sportclub 'geen woorden maar daden'. En dat is logisch want het is juist de slogan die als onderdeel van de missie naar buiten wordt uitgedragen en het gewenste imago moet uitstralen.
De tweede is het businessmodel, het verdienmodel van het bedrijf.
U bent in business en dient uw medewerkers en uw omgeving te laten weten op welke wijze het bedrijf geld verdient.

Businessmodellen
Enkele van de meest gebruikte verdiensystemen zijn:

- het abonnementensysteem voor tijdschriften, kranten, lidmaatschappen.
- verbruikersmodel, voor water- en gaslevering.
- lokaasmodel (razor and blade, bait and hook), gebruikers lokken met een heel lage aankoopprijs, en met hoge prijzen voor later noodzakelijke benodigdheden zoals de goedkope printer en heel dure cartridges.
- yield management, voor de luchtvaartindustrie, hotels en autoverhuur. De prijs van de dienst is variabel, wordt continu aangepast naar gelang de vraag en het beschikbare aanbod.
- makelaarsmodel, voor transactiemakelaars die fysiek en online verkopers en kopers samenbrengen. Veiling, beurzen, impresario, modellenbureau waarbij er talloze beloningssystemen zijn.
- bricks-and-mortar, het aloude model van de winkel waar producten worden uitgestald en worden aangeboden in directe transacties.
- clicks, voor groot- en detailhandel, de verkoop van goederen en diensten via het web. Amazon.com, Bol.com, iTunes.
- clicks-and-bricks, bijvoorbeeld Albert Heijn, de traditionele winkelverkoop wordt ondersteund door internetverkopen.
- eliminatie-tussenhandel, het elimineren van intermediairs in het verkoopkanaal bijvoorbeeld bij de luchtvaartindustrie en de verzekeringswereld.
- franchisemodel, bij veel ketenbedrijven. Succesvol bedrijf staat anderen toe in zijn naam te handelen tegen vergoeding.
- low cost carrier, bijvoorbeeld EasyJet, het reisaanbod is geheel gericht op de lage prijs tegen inruil van alle mogelijke traditionele extra's.
- gemeenschapsmodel, de organisatie is faciliterend, volgend, en niet leidend. Sociale netwerksites zoals Flickr, Linkedin.
- mass customization, combinatie van personalisatie en efficiëncy. Goedkoop en toch maatwerk, bijvoorbeeld bij Dell computers en Nike's eigen schoenontwerp.

Bij het beoordelen van een voorgesteld mission statement, mag u zich de volgende vragen stellen:

- is het duidelijk waarom de organisatie bestaat?
- wat is de unieke bijdrage aan haar directe omgeving?
- heeft de missie een breed draagvlak bij de top en bij alle medewerkers?
- is de missie zowel top-down als bottom-up ontstaan?
- is de missie richtinggevend voor ieders handelen, vormt het de basis voor alles wat we doen?
- vallen er doelen uit de missie af te lezen?
- is de missie zo inspirerend en enthousiasmerend dat medewerkers het de moeite waard vinden om gezamenlijk de doelen van de organisatie na te streven?

De bekende Stephen Covey van 'de zeven gewoonten' vergelijkt de missie wel met de blueprints, de bouwtekeningen van een huis nadat het droomhuis eerst vertaald is in een rendering, een schetstekening.

Jan G. de Ruijter is bedrijfsconsultant op Aruba.
Reacties: j.deruijter@yahoo.com

Communicatie

Spindoctoring (1)

Een woordvoerder die een oorspronkelijk misverstane uiting van een manager, directeur of minister 'rechtspreek' of er een compleet andere draai aan geeft. Klinkt bekend? Dat is een 'spindoctor'. Meestal een communicatie-expert pur sang, met een bijzonder goed gevoel voor publiciteit, die een 'helicopter view' heeft op lopende 'issues' in het formele en informele informatiecircuit en die een hoge mate van geloofwaardigheid bij de pers bezit.

Tekst: Bob Harms

Een bekende, en naar mijn bescheiden mening, een van de beste 'spindoctors' ooit voor wat betreft overheidscommunicatie in onze contreien is Eduard Heerenveen, voormalig hoofd van de Regerings Voorlichtingsdienst (RVD) van de Nederlandse Antillen, en thans directeur general en international affairs van de luchtvaartmaatschappij InselAir. Een andere zeer effectieve spindocter in de commerciële sfeer was Robin Visser, pr-officer en woordvoerder van de Antilliaanse Luchtvaart Maatschappij (ALM).

Over spindoctoring bestaat op zich niet veel literatuur. Maar als u een vertaling of interpretatie van het woord hanteert, blijkt die wel degelijk voorhanden te zijn. Wie spindoctoring opvat als mediamanipulatie of liegen, kan zijn hart ophalen. En wie het begrip beschouwt als variant op politieke communicatie, is de komende jaren nog wel zoet. Spindoctoring kan op twee manieren worden bezien. In de eerste plaats als beroep, al dan niet behorend bij de beroepsgroep communicatieadviseurs en in de tweede plaats als ethische attitude en competentie. In beide gevallen gaat het erom wat de spindoctor doet en mag. In haar boek 'Spindoctoring' belicht Eliane Schoonman het fenomeen spindoctor vanuit deze beide invalshoeken. In twee afleveringen geef ik daar een korte samenvatting van.

Als u spindoctoring als vak beschouwt, moet u in ieder geval vaststellen wat de professionele criteria van dat vak zijn. Het beroep bevindt zich vooral op het politieke speelveld en de media behoren tot het instrumentarium van de spindoctor. Dat betekent dat de spindoctor in de eerste plaats kennis moet hebben van het politieke bedrijf, van macht en politieke netwerken. Daarnaast heeft hij ook inside kennis nodig van het medialandschap, van journalistieke selectieprocessen, menselijk gedrag en retorica.

Waar het om gaat is dat de politicus de bal kan spelen als hij hem krijgt, en daarom is mediatraining ook één van de aspecten van spindoctoring. Vanuit deze rol gaat het de spindoctor om 'het trainen van politici tot ze vaardig genoeg zijn om het publicitaire machtsspel te spelen tussen hun politieke werkveld, de pers en het publiek'. Zo beschouwd zouden de contouren van dit vak zichtbaar kunnen zijn op de verschillende professionele velden van communicatie. En binnen deze context zoekt Schoonman dan ook de eerste mogelijke definities van spindoctoring.

Schoonman beschrijft in het eerste deel van het boek een aantal contexten waarbinnen spindoctoring een rol zou kunnen spelen. Dit leidt telkens tot een mogelijke definitie van het begrip, vanuit de specifieke context.

1. De relatie tot de positie in de organisatie. Een communicatieadviseur die hoger in de hiërarchie komt te zitten - en dus dichter bij de macht - neigt ertoe zich meer en intensiever bezig te houden met de ontwikkeling van strategisch communicatiebeleid. Hij is dan ook al betrokken bij de 'onzichtbare' fase waarin het beleid zelf wordt ontwikkeld en geformuleerd. Vanuit die context kan de definitie luiden 'de spindoctor is een klassieke public relationsbeoefenaar, die beschikt over bijzondere vaardigheden in de omgang met de media, met een functionele of hiërarchische positie waarbij hij actief betrokken is bij de eerste fase van de beleidscyclus.'
2. De relatie tot de marketing. Marketing houdt zich bezig met het beïnvloeden van consumentengedrag (aankoopgedrag), waarbij alle mogelijke vormen van reclame, marketing en pr worden ingezet. Vanuit die optiek kan de definitie luiden 'een communicatieprofessional die een publiek verhaal of thema weet te bedenken en te verspreiden, met gebruikmaking van communicatietechnieken, teneinde publiek gedrag te beïnvloeden en te sturen.'
3. De relatie tot propaganda. Propaganda is van oorsprong een neutrale term, maar heeft door de Tweede Wereldoorlog vooral in Nederland een negatieve betekenis gekregen. Zowel bij spindoctoring als (politieke) propaganda is sprake van manipulatie in een centrale doelstelling: de politieke macht over de publieke opinie. Spindoctoring valt dan te omschrijven als een instrument van politieke propaganda en de spindoctor als 'een communicatieprofessional die de politieke macht over de politieke opinie bewerkstelligt of ensceneert, teneinde publieke opinies over politiek en overheid gunstig te beïnvloeden.'
4. De relatie tot overheidscommunicatie. Overheidscommunicatie was in Nederland oorspronkelijk uitsluitend een vorm van objectieve voorlichting, maar er zijn allerlei varianten bijgekomen, zoals interactieve beleidsvorming. Dit is een vorm waarbij overheid en burgers elkaar wederzijds beïnvloeden. In het rapport van de Commissie Wallage is zelfs sprake van een pro-actief mediabeleid van de overheid, als antwoord op de huidige competitieve nieuwsmarkt. Communicatie over politieke issues leidt onherroepelijk tot beïnvloeding van het politieke proces zelf. In dat licht is de spindoctor 'degene die, ten behoeve van de geloofwaardigheid van de overheid, teneinde het primaat en de regie over de publieke opinie niet weg te geven aan de media.'
5. De relatie tot issuesmanagement. Issuesmanagement is het zich bezighouden met de vraag op welke manier betekenisverlening en acceptatieprocessen verlopen in de publieke opinie. Bij het voeren van een debat letten beide partijen bij het kiezen van hun betekenissen vooral op datgene wat geloofwaardig overkomt. Bij issuesmanagement is het toegestaan dat feiten worden gebaseerd op meningen. Bij issuesmanagement vindt de strijd plaats voordat die in de openbaarheid komt, dat wil zeggen voordat media en politiek meespelen. Issuesmanagement en spindoctoring delen daarom wel het speeldoel (beïnvloeding van de publieke opinie), maar niet het speelveld. De spindoctor is in deze context 'degene die pro-actief mediabeleid voert, teneinde het primaat over betekenisverlening en de regievoering over feiten in handen te krijgen.'
6. De relatie tot public affairs. Public affairs deelt het in 5 bedoelde speelveld wél en ligt daarom veel dichter tegen spindoctoring aan. Moderne politici zijn zeer afhankelijk van de manier waarop zij in de publiciteit komen en hebben hulp nodig van professionals op het gebied van het spelen van het mediaspel. De centrale doelstelling is de goede reputatie van de politicus. In deze context komen doel, strategie en ambachtelijke vaardigheden samen in de definitie van spindoctoring als 'het verlenen van betekenis aan het gedrag van een politicus, ten gunste van deze persoon, de politieke partij en/of het beleid van deze politicus, op het juiste punt in de politieke besluitvorming, op het juiste tijdstip en in de juiste media.'
7. De relatie tot de media. Spindoctors geven zelf vaak de voorkeur aan de definitie 'degene die de media pro-actief benadert, teneinde het beleid van politiek en overheid op de gewenste manier voor het voetlicht te brengen.' Dit gebeurt - zeker in onze contreien - heel openlijk. Het gaat er daarbij om de journalist een stap voor te blijven. Maar er zijn ook communicatieadviseurs die 'deals' maken bij het verstrekken van informatie aan de media. In hun ogen is een spindoctor 'iemand die, als onderdeel van een pro-actief mediabeleid, met de media onderhandelt over de onderwerpen en de wijze van behandeling daarvan.' Journalisten zijn - vooral op Curaçao en Aruba - in toenemende mate afhankelijk van hun bronnen. De spindoctor weet dat en maakt er gebruik van om de agenda te bepalen. Hij haalt de bal op voor zijn politicus en draagt de juiste stokken aan. Hij doet het voorbereidende werk en de politicus mag scoren.
8. De relatie tot ethiek. Ethiek is het zoeken naar een antwoord op de vraag naar wat goed en kwaad is, tussen wat wel en niet mag. Maar dan moeten de afgesproken regels wel eenduidig zijn. De losse manier waarop echter met definities wordt omgegaan, geeft voldoende ruimte om die naar eigen inzicht te interpreteren. Dat laat zich al snel leiden door het principe 'wat werkt'. De spindoctor is dan iemand die zorgt dat de politicus aan de bal komt en blijft.

Volgende week: 'spindoctoring' als competentie.

Bob Harms is communicatie-adviseur

Business Agenda

Curaçao

21 maart: 5 Ways to Super Profits
In deze gratis workshop krijgt u de enige vijf manieren om uw winst te verhogen voorgeschoteld. Er is nog een aantal plaatsen beschikbaar.
Tijd: 18.30-21.00 uur
Aanmelden: dutchcaribbean@actioncoach.com of bel 737-0956.

30 maart GrowthCLUB 90 day planning workshop
Geen tijd om te plannen? Maak in één dag een actieplan voor het komende kwartaal voor uw bedrijf en leer nieuwe strategieën om uw bedrijf te verbeteren en de winst te vergroten.
Tijd: 08.00-17.00 uur
Meer informatie: www.actioncoach.com/arthurrosaria/promo/gc1,
Telefoon: 737-0956
Mail: dutchcaribbean@actioncoach.com

ACH 44th Annual Conference
De 44e jaarlijkse conferentie van de Association of Caribbean Historians wordt gehouden op Curaçao van 13 tot 18 mei. Paneldiscussies en lezingen over uiteenlopende onderwerpen zoals religie, slavernij, emancipatie en onderwijs.
Locatie: Renaissance Curaçao Resort and Casino
Meer informatie: http://www.associationofcaribbeanhistorians.org/conferenceprogram.htm
Of mail: achsecretary@gmail.com.

Business Happy Hour
TGI Monday!
Locatie: El Ron Cocktailbar, Roodeweg 86, Otrobanda (tegenover tankstation Colon).
Datum en tijd: Elke eerste maandag van de maand van 17.00 - 20.00 uur.
Dresscode: casual.
Tel: 661-8122

Aruba

22-27 april: Inspiration Business Trip
Rondreis voor vertegenwoordigers van bedrijven, branche-organisaties en overheden uit het Koninkrijk der Nederlanden en/of de Caribische (ei)landen door Aruba, Bonaire en Curaçao.
De focus ligt op de nieuwe status van de eilanden en duurzame innovaties en investeringen. Tevens aandacht voor (sociaal)economische ontwikkeling. Gelegenheid tot netwerken, match-making en het verbreden van de horizon.
Georganiseerd door InterExpo Caribbean N.V.
Contact: InterExpo, Peter Oerlemans, email: peter@interexpo.biz

27-29 april: Health and Beauty Expo
Nadere informatie volgt.

Internationaal

Cruise Shipping Miami
Internationale beurs en conferentie voor de cruise industry, waar vraag en aanbod samenkomen voor een week vol netwerkmogelijkheden en educatie. In 2011 waren meer dan 1800 cruise line-vertegenwoordigers van 66 bedrijven aanwezig.
12-15 maart
Miami Beach, Florida, USA
Meer info: http://www.cruiseshippingevents.com/miami/

17-19 april 2012: Bouw Rai
Locatie: Amsterdam Rai
Meer informatie: http://www.buildingholland.nl/nl/nl/Pages/default.aspx

26-29 april: Expo Jamaica 2012
Beurs met authentieke Jamaicaanse producten en diensten. Demonstraties van meer dan 2000 producten en diensten uit meer dan 15 branches, waaronder agro-processing, dranken, chemie, persoonlijke verzorging, elektronica, handwerk, meubilair en bouwmaterialen.
Locatie: National Arena, Kingston, Jamaica
Contactpersoon: Ashura Burrell, tel. (+876) 978-3337
email: expojamaica@jamprocorp.com
Meer informatie: www.expojamaica.com.jm

24-26 april 2012: Caribbean Hotel and Tourism Investment Conference (CHTIC)
De 16e aflevering van de conferentie. CHTIC is het enige evenement in zijn soort in de regio, niet bedoeld voor profit organizations, en alle fondsen worden geherïnvesteerd in de regio en komen ten goede aan de Caribische toeristenindustrie. Er zijn mogelijkheden om te netwerken en een-op-een ontmoetingen met sleutelfiguren uit de hospitality-wereld te hebben.
Rond de 400 afgevaardigden, afkomstig uit 23 Caribische landen, de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, nemen deel aan de jaarlijkse CHTIC.
Meer informatie: www.caribbeanhotelandtourism.com

10 mei: Ideas Economy
Ideas Economy: (Brazil) Innovation richt zich op de toekomst van innovatie en ondernemerschap in de BRICs en wereldwijd. Het onderzoekt de systemen en structuren die nodig zijn om innovatie en ondernemerschap te bewerkstelligen in de komende jaren, en er wordt ingegaan op nieuwe inzichten in wat dit betekent voor de toekomstige economische en sociale vooruitgang in Brazilie, Latijns-Amerika en de rest van de wereld.
Locatie: Rio de Janeiro, Brazilië
Contact: latam@economist.com
Meer informatie: http://latinamerica.economist.com/event/brazil-innovation-2012/253

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Boeken

'Macht der gewoonte'

In april komt de Nederlandse vertaling op de markt van het succesvolle boek 'The power of habit' van Charles Duhigg. De Nederlandse titel luidt 'Macht der gewoonte, waarom we doen wat we doen en hoe dat te veranderen'.

Charles Duhigg is business reporter voor The New York Times. In Macht der gewoonte legt hij uit hoe bepaalde bedrijven enorm succes hebben gehad met het veranderen van gewoontes van mensen.

Een gewoonte voltrekt zich in onze hersenen in niet meer dan drie stappen (de 'habit loop'): de aansporing (bijvoorbeeld ik heb een vieze smaak in mijn mond), gevolgd door de routinehandeling (ik neem een kauwgom), resulterend in de beloning (dat is lekker fris!).

Het geheim is volgens Duhigg dat mensen na verloop van tijd behoefte krijgen aan de beloning zodra ze 'de aansporing' gewaarworden. En deze behoefte staat weer aan de basis van de gewoonte.

Het vormen van gewoontes kan niet alleen worden toegepast om producten te verkopen, maar ook om mensen of hele bedrijven te veranderen. Om dit te bewerkstelligen, moet je allereerst een bepaalde, significante gedraging ten doel stellen, de zogenaamde 'keystone habit'. Als je zo'n keystone habit weet te veranderen, ontsluit je allerlei andere patronen in een mens of organisatie, aldus de auteur.

Hij gebruikt Alcoa als voorbeeld. Toen Paul O'Neill daar directeur werd, was de relatie tussen management en overige werknemers uitgesproken slecht. O'Neill liet dat - ogenschijnlijk - voor wat het was en concentreerde zich op veiligheid. Onder deze noemer wist hij de hele organisatie op één lijn te krijgen. Hij ontketende hiermee een hele serie organisatieverbeteringen en Alcoa werd een van de meest winstgevende en efficiënte bedrijven ter wereld.

"Een van de eigenschappen van een keystone habit is dat het een cultuur vormt. Daarom heeft het zo'n invloed op andere patronen in ons leven", zegt Duhigg.

Titel: Macht der gewoonte - Waarom we doen wat we doen en hoe dat te veranderen
Auteur: Charles Duhigg
Uitgever: Ambo/Anthos Uitgevers
ISBN13: 9789026323034

Milieu

Kiribati wil massaal verhuizen

De stijgende zeespiegel dwingt kleine eilandstaten tot drastische oplossingen: Kiribati heeft land aangekocht in Fiji om de hele bevolking te kunnen verhuizen als er geen andere uitweg meer is.

Kiribati, een piepklein eilandstaatje in de Stille Oceaan, bestaat uit 32 atollen waarop ongeveer honderdduizend mensen wonen. De atollen steken nauwelijks enkele meters boven de zeespiegel uit, en de gevolgen van het veranderende klimaat zijn er nu al merkbaar.

Maatregelen
De Kiribatische president Tong liet weten dat de overheid op zoek ging naar maatregelen om de eilanden te wapenen tegen de stijgende zeespiegel, maar dat die er eigenlijk niet zijn. De inwoners vechten dagelijks tegen de klimaatverandering, maar Kiribati is afhankelijk van de manier waarop andere landen de klimaatverandering aanpakken.

Worst case
"Dit is een laatste toevluchtsoord, er is geen weg terug", zegt hij in de krant Fiji Times. "Onze mensen zullen moeten verhuizen als het getij onze huizen en dorpen bereikt."

Kiribati is daarom op zoek naar land in Fiji, zo'n 2000 kilometer verderop, om de bevolking in geval van nood te verhuizen. "Het zijn goed opgeleide arbeiders", aldus de president. "Ze kunnen een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij die ze opneemt."

Tong heeft de aankoop van zo'n 2000 tot 2500 hectare in gedachten, maar wacht op goedkeuring van het parlement om met de formele onderhandelingen te beginnen.

MKB

Samenwerken en investeren

Een jaar geleden schreef ik in de Ñapa een bijdrage met de titel ' Verantwoordelijkheid: delen of doorschuiven?' Centraal stond de vraag bij wie de verantwoordelijkheid ligt als het gaat om een betere afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De knelpunten waren helder beschreven, maar het verhaal bevatte nog veel vragen waar geen antwoord op te geven was.

Tekst: Gofrie van Lieshout

Inmiddels zijn we op het punt beland waarop al veel duidelijker zichtbaar is welke partijen deze verantwoordelijkheid hebben opgepakt of dit nog gaan doen. Een korte terugblik tot waar we nu staan.

SEI-financiering

Het SEI Curaçao (Sociaal Economische Initiatief) maakte onderdeel uit van een breder pakket van maatregelen om Curaçao een goede basis bij de start als land binnen het Koninkrijk te geven. In totaal stelde Nederland ruim 107 miljoen gulden beschikbaar voor meer dan 100 SEI-projecten. Het beleidsdeel Arbeidsmarkt vormde een van de vijf beleidssectoren die prioriteit in het programma kregen.
Dankzij deze financiering kon ook het project Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (KBB) worden opgezet. Dit idee van Curaçaose ondernemers werd eind 2008 uitgewerkt en vorm gegeven. Het jaar 2009 werd afgesloten met een team van 5 mensen dat met haar opdracht aan de slag ging: samenwerking tot stand brengen en structuren ontwikkelen die bijdragen aan een betere aansluiting van het beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt. En zo stap voor stap werken aan verbetering van het onderwijsaanbod waar zowel de student als werkgever van profiteert.
De afspraak met Nederland was dat na afloop van succesvolle SEI-projecten de eigen regering de verantwoordelijkheid overneemt om de resultaten 'te verduurzamen'. Oftewel, als opdrachtgever ervoor te zorgen dat projecten die meetbaar positieve resultaten hebben behaald en dus het gewenste effect hebben, omzetten in een structurele voorziening voor Curaçao.

Resultaten

Inmiddels is de balans na drie jaar KBB opgemaakt en bevestigen betrokken partijen via diverse onderzoeken de meerwaarde van het Kenniscentrum. De resultaten werden keurig vastgelegd in tussenrapportages en gecommuniceerd door nieuwsbrieven. Zo geeft KBB mensen de gelegenheid via een EVC-traject (Eerder Verworven Competenties) een ervaringscertificaat te behalen en daarmee de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Sinds 2010 ontvingen 200 vakmensen het leermeestercertificaat en volgen er nog eens 150 de training. Docenten komen naar workshops om zich te verdiepen in de samenwerking en afstemming met het leerbedrijf en kwalitatief goede leerbedrijven ontvangen een erkenning.
KBB geeft informatie en adviseert bij de vorming van branche-organisaties en BPV-beleid (Beroepspraktijkvorming). Inmiddels doen ook de omliggende eilanden en Caribisch Nederland een beroep op de opgebouwde deskundigheid op Curaçao over dit thema.
De positieve evaluaties hebben geleid tot opdrachten van scholen en het bedrijfsleven en met de ministeries Sociale Ontwikkeling Arbeid en Welzijn (SOAW) en het ministerie van Economie en Ontwikkeling (MEO) zijn inmiddels definitieve afspraken gemaakt voor verdere samenwerking.

Vaardigheden

Voor zes groepen gaat KBB series van vier workshops Persoonlijke Ontwikkeling aanbieden met thema's zoals communicatie, omgangsvormen en cultuur op de werkvloer, motivatie, verantwoordelijkheid en solliciteren. De doelgroep betreft werkzoekenden die vervolgens gaan deelnemen aan een arbeidsbemiddelingtraject. Voor minimaal drie beroepen in de techniek zullen komend jaar samen met de sector branchecertificaten worden ontwikkeld en geïntroduceerd. Mensen kunnen zich laten kwalificeren, geheel afgestemd op de normen van de arbeidsmarkt.

Techniek

De vraag naar hoog gekwalificeerde technici neemt nog steeds toe en om hieraan invulling te kunnen geven zullen meer jongeren verleid moeten worden een technische studie te kiezen. Om kinderen al op jonge leeftijd te interesseren voor techniek ontwikkelt KBB samen met de sector voorlichtingspakketten voor groep 7 en 8 met het thema Technologie, Ontwerp en Media. Doel is belangstelling te wekken door kinderen zelf al spelenderwijs te laten ontdekken wat techniek is, welke invloed het heeft op het dagelijkse leven en vooral de leuke en boeiende kant ervan.
Nationale en later internationale 'vakkanjerwedstrijden' gaan georganiseerd worden waarin studenten techniek in competitieverband hun kennis gaan meten met anderen. KBB wil hiermee de trots op het vakmanschap verder stimuleren.

Inzicht per sector

Naar het voorbeeld van de hospitality-sector die tweejaarlijks een quickscan uitvoert waarin alle ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de economische impact in kaart worden gebracht, gaat KBB dit voor meerdere sectoren oppakken.
Ook is veel aandacht voor voorlichting en het stimuleren van standaarden: eenduidige benaming voor beroepen en opleidingen zodat voor iedereen duidelijk is wat het betekent. Beroepsgerichte informatie zal in een toegankelijke database met actuele ontwikkelingen worden verwerkt.
Het is een greep uit de activiteiten die op de rol staan. Voortgekomen uit de afstemming met de overheid over de voortzetting van KBB. En natuurlijk blijft KBB haar rol vervullen van bruggenbouwer tussen de beleidsvelden onderling en met de partijen in het veld.

Prioriteiten onderwijs

De thema's hebben niet bij elk ministerie waarmee KBB graag verder zou willen een hoge prioriteit. Begrotingen zijn gekort en de vele problemen in het onderwijs op dit moment dwingen om prioriteiten te stellen. Er doen zich veel problemen voor op sociaal vlak bij jonge kinderen. Er is een tekort aan gekwalificeerde docenten en aan adequate lesmiddelen. Deze zeer urgente zaken verdienen inderdaad alle aandacht. En daarmee vervalt volgens het ministerie van Onderwijs Wetenschap Cultuur en Sport (OWC&S) de mogelijkheid om de activiteiten van KBB over te nemen. Toch blijft KBB zich inzetten om alle inspanningen die tot nog toe werden gedaan voor onderwijs niet verloren te laten gaan. Investeringen in kwaliteit op langere termijn die direct betrekking hebben op de kwaliteit van het beroepsonderwijs in relatie tot de arbeidsmarkt blijven belangrijk. Dat is niet alleen de verantwoordelijkheid van de arbeidsmarkt.

Toekomst

Jongeren die starten met een beroepsopleiding hebben recht op een goede opleiding die hen later kansen biedt. En deze toekomstige vakmensen hebben we heel hard nodig op onze arbeidsmarkt. Werkgevers laten zich van hun beste kant zien en investeren in training en kwaliteit, scholen en docenten geven alle medewerking en de betrokkenheid groeit. Het geeft ons het vertrouwen dat we op de goede weg zijn.

Voor meer informatie over de afronding van KBB als SEI-project of de doorstart kunt u contact opnemen met KBB, Mahaaiweg 7, 8402777.

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven Curaçao (KBB)

Het KBB heeft als doel de afstemming tussen bedrijfsleven, scholen en overheid te verbeteren. KBB geeft hieraan invulling door de uitvoering van concrete projecten zoals trainingen, onderzoek, voorlichting en het organiseren van samenwerking tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven. Ook stimuleert KBB de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de beroepsbevolking. KBB gelooft in een samenleving waarin mensen zich persoonlijk en professioneel blijven ontwikkelen en daarin ook een eigen verantwoordelijkheid nemen. Maar daarvoor moeten wel de juiste randvoorwaarden worden ingevuld zoals goed onderwijs en een gezonde arbeidsmarkt. Voor meer informatie over KBB of haar projecten kunt u bellen met 8402777 of kijkt u op www.kbbcuracao.com. KBB is gevestigd aan Mahaaiweg 7.

KENNISCENTRUM KBB BEROEPSONDERWIJS BEDRIJFSLEVEN

Occupy & de financiële instellingen (slot)

Speculanten, roulette, gokkers en flitskapitaal

De hele financiële wereld is één groot casino geworden; iedereen ziet een manier om te speculeren met de grote voorraden geld van gewone mensen via de pensioenfondsen, met het premiegeld van ziekteverzekeraars, andere verzekeraars, en met de surpluswinsten van grote bedrijven zoals General Motors en Apple. Het is interessant te weten dat General Motors voor het over de kop ging in 2009, meer verdiendemet financiële transacties dan met het maken en verkopen van auto's. Het ouderwetse dorps- of stadsplein als marktplaats is vervangen door computers en het internet die stap voor stap zonder dat we het ons ooit realiseerden, de enorme en snelle speculaties mogelijk maakten.

Tekst: Jan de Ruijter

'Virtuele handel is het nieuwe wonder van de geliberaliseerde financiële instellingen en markten'

Er is vanaf de jaren 80 een virtuele economie ontstaan die nu veel groter is dan de echte economie. Beleggingsfondsen speculeren op kortetermijnkoersveranderingen, kopen massaal op maandag, verkopen op donderdag tegen een hogere koers zonder de gekochte goederen ooit in bezit gehad te hebben. Virtuele handel is het nieuwe wonder van de geliberaliseerde financiële instellingen en markten. De belastingverlaging in Amerika voor bedrijven, op winsten en hoge inkomens leidde tot besparingen die werden ingezet aan de roulettetafels van het speculatief financiële systeem. Grote massa's geld gingen op zoek naar zeer winstgevende beleggingen in de niet geregelde financiële sector. Op de virtuele markt was veel meer te verdienen dan in de reële economie.

Door het internet en het speculeren heeft de financiële sector ook een steeds groter aandeel in de totale economie gekregen. In Nederland waren de winsten van de financiële instellingen voor de crisis groter dan die van de rest van de economie bij elkaar geteld. In Amerika vormden de winsten van financiële bedrijven in 1982 nog beneden de 5 procent van alle winsten, nu ligt dat op 51 procent. We zitten in een economie waarin de financiele sector steeds meer winsten maakt, meer winsten dan in de echte economie van de productie van goederen en diensten. De financiële economie drijft op een vloedgolf van schulden en speculatie waar geld met geld wordt gemaakt en de echte economie ten dienste staat van de financiële markten in plaats van omgekeerd.

Flitskapitaal is kapitaal dat iedere dag over de aardbol flitst op zoek naar snelle winst op korte termijn. Dagelijks gaat er in de financiële markten vierduizend miljard dollar om. 98 Procent daarvan is kortetermijnspeculatie in grondstoffen, olie, aandelen, granen, hypotheken, swaps en van alles dat niets te maken heeft met de echte economie. Het berust op elektronische handelingen waarbij gespeculeerd wordt met geleend geld of met geld van spaarders waardoor miljoenen mensen in armoede kunnen raken.
De groei van de financiële sector gebeurde door drie factoren:

1) de technische ontwikkelingen van internet, IT, ICT en de komst van de personal computer in 1980.
2) het liberaliseren en dereguleren van de economie in de jaren 80 door het beleid van Ronald Reagan en Margaret Thatcher.
3) de beschikbaarheid van grote hoeveelheden geld na 1971 bij de loskoppeling van de dollar en goud.

Occupy en de oplossingen
Het hele economische, financiële, monetaire en sociale systeem is volkomen uit evenwicht en in de samenleving ontstaat steeds meer ongenoegen over de rol die het bankwezen heeft gespeeld, zowel in de hypothekencrisis als in de algehele schulden- en landencrisis. Met de terechte eis dat de banken verantwoordelijk dienen te worden gesteld voor de schade in plaats van deze af te wentelen op de samenleving en zelf buiten schot te blijven. De crisis was een crisis van banken en hun gedrag, maar de rekening moet nu door de burger betaald worden. De schade wordt ver boven de 70 biljoen dollar geschat, dat is zeventigduizend miljard dollar, ofwel 70 met twaalf nullen.

Helaas wordt de Occupy-beweging alleen gedreven door onvrede en niet door concrete oplossingen. Die zijn er wel en daarbij gaat het om de volgende grote lijnen:

a) regeringen zouden de regie over het uitgeven van geld zelf, als een nutsfuctie, in handen moeten hebben en daarbij niet van private bankiers afhankelijk mogen zijn.
b) wanneer nodig moeten landen zelf kunnen lenen van de ECB tegen 1 procent en niet via private instellingen moeten gaan. Nu is er een vicieuze cirkel; financiële markten vrezen dat een land zijn schulden niet terug kan betalen en eisen voor het grotere risico een hoger rentepercentage. En juist die hoge rente zorgt er uiteindelijk voor dat een land inderdaad in de problemen komt.
c) het bankwezen en de wereld van financiële instellingen moeten weer sterk gereguleerd worden, de internationale liberalisering in de jaren 80 begonnen door president Reagan en Margaret Thatcher dient teruggedraaid te worden. Een drastische breuk met de neoliberale aanpak is nodig zodat de financiële sector in dienst komt te staan van de basisbehoeften van de bevolking en ten dienste van duurzame productie van goederen, diensten en consumptie.
d) regeringen moeten bevolkingen redden en niet de financiële instituten.

Elke dag weer horen we op CNN en NOS politici verklaren dat we het vertrouwen van de financiële instituten niet mogen verliezen. Wat een vreemde logica. De instituten hebben de economie en veel mensen zwaar gedupeerd met hun vreemde handel in exotische subprime-hypotheken en derivaten. Toen het tij keerde en ze dreigden onder te gaan werden ze met belastinggeld van de burger gered, vervolgens werden de bankreddende burgers door diezelfde banken en instituten als dank-je-wel uit hun huizen gezet, daarna leenden ze goedkoop geld van de ECB tegen 1 procent rente, leenden dat uit aan landen in de problemen zoals Griekenland tegen 8 procent in samenwerking met de door hun betaalde kredietbeoordelaars en na dat alles verklaart premier Rutte: "We mogen het vertrouwen van de financiële instituten niet verliezen." Alsof die instituten nog enig vertrouwen van regeringen en bevolkingen waard zijn.

Hoe is het toch mogelijk dat politici zo afhankelijk zijn en willen blijven van private instellingen, dat ze daarmee instemmen en er zich niet tegen verzetten en het veranderen. Zelfs een zichzelf progressieve partij noemend D'66 marcheert rustig met de tradities mee, business-as-usual, en laat niets vernieuwends van zich horen. En hetzelfde geldt voor de Democraten in Amerika en voor de politici in andere landen. Niemand denkt aan vernieuwingen en dus lijken de Occupy-bewegingen niet te gaan slagen in hun goede bedoelingen.

Het frappante van de huidige oplossing waarbij de private banken 50 procent van het uitgeleende geld afschrijven is dat dit een enorme meevaller en cadeautje is van de publieke sector aan de private sector. De marktwaarde van het Griekse overheidspapier daalt met de dag; het 'inleveren' van 50 procent is een garantie door de publieke sector voor 50 procent, een gratis verzekering voor de speculanten die de helft van hun inzet recupereren, die ze op punt stonden geheel te verliezen. Steeds blijkt weer dat politici en regeringen niet de oplossing zijn van onze problemen, zij zijn de oorzaak en zij zijn het probleem.

Een aantal aanvullende opmerkingen:

Schadevergoeding
De schade moet door de banken vergoed worden uit hun jaarlijkse winsten hoe lang dat ook duurt. Ten laste van de dividenden aan de eigenaren, dat is ondernemersrisico. De executives van eerder genoemde financiële instellingen zouden uit hun beroep ontheven moeten worden.
Hypotheekhouders in problemen zouden herfinanciering moeten verkrijgen en hun huis niet moeten verliezen.

Belasting
Als alternatief: indien slechts 0.01 procent belasting geheven wordt op de verkoop van alle derivaten is al het geld betaald voor de bailouts terugverdiend! En als daarbij nog eens 0.1 procent belasting wordt geheven over alle aandelen- en obligatiehandel worden de schulden van landen zover teruggebracht dat de arme Griekse bevolking niet langer hoeft te lijden. Dat zijn feiten die aantonen hoe verschrikkelijk onbekwaam politici met deze crisis omgaan. Onbekwaam en onder de invloed van de extreme liberale richting die overal in de jaren 80 is ontstaan en de hele financiële wereld in haar greep heeft.

Nutsfunctie
Elk land dat in de problemen zit is overgeleverd aan de private financiële markten. Dat is krankzinnig. De geschiedenis heeft geleerd dat dat volkomen onverantwoord is. Nuts- en marktfuncties van de banken moeten gescheiden worden en de uitgifte van geld dient een nutsfunctie te zijn in handen van de overheid. En om het vrij te houden van politiek gemanipuleer zouden de spelregels vastgelegd moeten worden in de grondwet. Nu is dit niet in handen van de overheid. Overheden die geld nodig hebben schrijven een staatsobligatie uit voor bedragen die de belastinginkomsten te boven gaan; private banken verschaffen het geld, vroeger door het drukken van geld en nu door het elektronisch overschrijven en de banken verdienen rente op geld dat ze niet hebben en hun niets kost. De banken hebben zich gewiekst een plaats als hoeksteen van de wereldeconomie verworven. Een kleine minderheid mensen heeft de macht en controle over de geldhoeveelheid in omloop.

Historie
In de 18e eeuw liet de Amerikaanse president Benjamin Franklin 'Colonial Script' drukken, papiergeld zonder goud als dekking en zonder rente. De overheid bepaalde de geldhoeveelheid in omloop naar gelang de omvang van de economie, om producten te vervaardigen, om de overheid in stand te houden, en om vooruitgang te stimuleren. Er was geen noodzaak geld te lenen, er was dus geen renteschuld en geen inflatie. In 1764 werden de biljetten verboden door de invloed van de Bank of England, één van de oorzaken van de Amerikaanse revolutie. In de 19e eeuw werd dat herhaald door president Abraham Lincoln en dat leidde tot de uitspraak 'Money ceased to be master and became the servant of humanity'. Aan beide periodes van welvaart zonder inflatie kwam een eind doordat het in oorlogen resulteerde aangewakkerd door de financiële wereld. Ook in het begin van de 20e eeuw noemden grote economen de Federal Reserve Board 'the most corrupt institution the world has ever known'. Beide periodes verdienen grondige studie. Helaas hebben niet voldoende mensen verstand van het handelen van de financiële instellingen en van de financiële wereldeconomie. Ook politici hebben daar nauwelijks enige kennis van en de lezers van deze serie gaan dat merken als ze politici horen en zien praten tijdens de vele televisiediscussies.

Inflatie
Overheden moeten de formules vinden voor de juiste hoeveelheid geld in omloop zonder daarbij inflatie te creëren. Inflatie is één van de grote schuldigen aan deze moeilijke tijden. Het maakt sommige mensen rijk, maar de meeste mensen arm. De berekeningen van de kosten van levensonderhoud worden bijvoorbeeld in Amerika berekend zonder de kosten van benzine en levensmiddelen daarin te berekenen. Persoonlijk werkte ik in Amerika in de jaren 60 en kon toen zien hoeveel bedrijven trots de veelzeggende leuze 'Wij hebben al zes jaar onze prijzen niet verhoogd' op hun deur bezigden. Het waren tijden waarin met veel plezier heel hard werd gewerkt en zonder stress. Mensen gebruikten geen slaapmiddelen en kalmeringstabletten zoals nu.

Marktfuncties
De marktfuncties van banken moeten streng gereguleerd worden en SWAPS, hedgefondsen en de vele vormen van speculaties aan banden gelegd of zelfs afgeschaft worden. Grondstofspeculanten hebben meer te maken met de hoge olieprijzen dan Opec. Speculanten verrichten werkzaamheden en handelingen die niets aan het nationaal product toevoegen. Het wordt gedaan door mensen die eigenlijk geen echt werk willen doen maar alleen achter hun PC zitten en met sluwheid, list en zelfs bedrog vervallen in criminaliteit zoals hedgefondsleider Bernie Madoff en teveel anderen.

Raad van bestuur
De leden van de raad van bestuur van een bank moeten bij regulering veel beter geselecteerd worden en niet zoals in Amerika benoemd worden door de executives van de bank. Opleggen van hoofdelijke aansprakelijkheid van financiers, en leden van het bestuur is noodzakelijk.

Beloningssysteem
In alle bedrijven het beloningssysteem aanpassen; bonussen betalen in aandelen die pas na drie jaar verzilverd kunnen worden waardoor kortetermijndenken en -handelen niet langer zo verleidelijk en aantrekkelijk meer is.

Belastingheffing
Introduceer belastingheffing op de enorme kapitaaltransacties en een hogere belasting op kapitaalwinsten.

IMF en Wereldbank
Reguleer het IMF en de Wereldbank. Het zijn nu verlengstukken van de FED en van het neoliberale stukgelopen geloof in vrije markten.

Vrije markt
Het gedachtegoed van de vrije markten achter slot en grendel zetten. Het tijdperk van het rotsvaste geloof in de vrije markt zou afgesloten moeten zijn met deze crisis.

Europese Unie
Het veranderen en democratiseren van de Europese Unie (EU), die de belangen van de financiele sector laat prevaleren boven die van de bevolkingen waardoor de greep van deze sector op de economie en het beleid steeds sterker is geworden.

Experts
Men zal zich moeten laten leiden door economische en financiele experts, zoals in Nederland bijvoorbeeld door Arnoud Boot, Rick van der Ploeg en Ewald van Engelen en in Amerika door Jeffrey Sachs en Fareed Zakaria en niet langer door Gerrit Zalm en Nout Wellink.

Conspiracy theorie
Het is bekend dat er schrijvers zijn die een conspiracy-theorie hebben ontwikkeld over het reilen en zeilen van de financiële wereld, waarbij min of meer gespeculeerd wordt dat de nazaten van de Rothschild-familie en de Warburg-familie van Chase Manhattan, na de merger met de Chemical bank de grootste bank op Wall Street, met John D. Rockefeller, J.P. Morgan, Bernard Baruch en Joe F. Kennedy door middel van hun financiële, economische, en daardoor ook politieke macht, de eigenlijke heersers van de wereld zijn.

Zoals met alles dat niet helemaal vaststaat, blijft dit een kwestie van wel of niet geloven. Ikzelf besteed er geen aandacht aan, wat mij betreft gaat het daar niet over. Het is een feit dat vanaf 1800 de financiële wereld in handen is van de Rothschilds en Warburgs, die de Fed in Amerika oprichtten en de centrale bank van Engeland in bezit hadden. En ook dat ze nauw samenwerkten met Rockefeller, J.P. Morgan, de Baruchs en de Kennedy's.

Mede door hun invloed kwam de liberalisering van de financiële markten binnen de Europese Unie tot stand waarbij deze markten aangepast werden aan het Angelsaksische model van de financiële centra in Amerika, Wall Street en het Verenigd Koninkrijk, de Londense City. Het gaat mij echter niet om complotten en namen maar slechts om het principe dat regeringen niet afhankelijk mogen en moeten zijn van private instellingen en dat ruimschoots aangetoond en bewezen en ervaren is dat het systeem van liberalisering en vrije markten absoluut niet werkt en dat het vreemd is dat hierover nog steeds gediscussieerd moet worden in plaats van het als een afgerond iets in het archief te zetten. Vrije markten gaan samen met asocialen die altijd weer vooraan staan om van elke gelegenheid misbruik te maken. Als alles aan de vrije markt overgelaten zou worden, is er volop misdaad, mensenhandel, kindermisbruik, drugshandel en ga zo maar door. Voor alle slechte zaken is vraag en aanbod. En overheden zijn er om zaken te regelen en te reguleren.

Er zijn nog veel meer details in de financiële wereld zoals hefboomconstructies, de vele typen hedgefondsen en swaps, de short-technieken, valutahandel en wat dies meer zij, maar deze serie heeft u de hoofdaspecten geboden waardoor u alle krantenartikelen en televisiebesprekingen beter en kritischer kunt volgen.

Reacties:Jan de Ruijter .net (blogsite)

Vier de feestdagen in eigen land!
KUNUKU
Jewel of Curaçao
Geniet van onze comfortabele en luxe appartementen en onze super faciliteiten voor jong & oud, zoals de 42 meter lange water glijbaan, speeltuinen en multifunctioneel sportcourt!
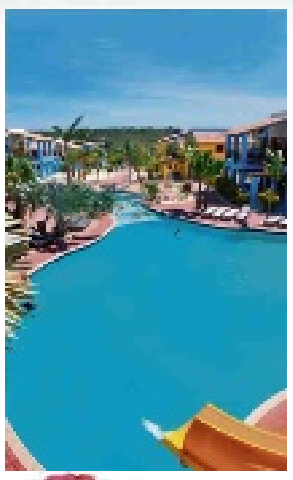
Moederdag weekend NAF 999,-, vrijdag 11 mei tot maandag 14 mei*
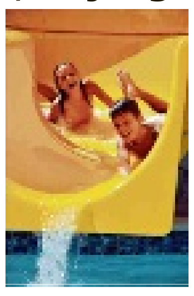
Kijk voor AL onze andere aanbiedingen op www.kunukuresort.com/aanbiedingen
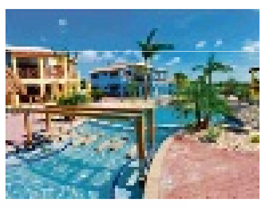
Paas-week aktie!
7 nachten, aankomst tussen 30 maart en 10 april;
NAF 1999,- *
KUNUKU AQUA RESORT
Jewel of Curaçao
www.kunukuresort.com
receptie@kunukuresort.com of +5999 864 4455
*Geboekt voor of door bewoners van de ABC eilanden & St. Maarten o.b.v. 1-6 personen, incl. kinderen